

DUTCH BIRDING

VOLUME 13 • NO 6 • 1991

Dutch Birding

Postadres Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

Faxadres Dutch Birding, p/a IVN (Paul Böhre), Amsterdam, Nederland, 020-6266091

Redactiesecretariaat Gerald Oreel (020-6730710)

Redactie Arnoud van den Berg, Tom van der Have, Graham Holloway, André van Loon, Gerald Oreel, Frank Rozendaal en Hans Schekkerman

Fotografische redactie René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Nederland (010-4508879)

Productie en lay-out André van Loon (020-6997585) en René van Rossum

Advertenties Roy de Haas (03240-62819)

Redactiemedewerkers Klaas Eigenhuis, Ted Hoogendoorn, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer en Hans van der Meulen

Abonnementen 1991: NLG 45 (Nederland) of BEF 900 (België); NLG 50 (overige landen binnen Europa) en NLG 55 (landen buiten Europa). Girorekening (Nederland) 41 48 343; girorekening (België) 000 1592468 19; bankrekening 54 93 32 065 van Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Rekeningen tnv Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland.

Voor abonnementen, inlichtingen en adreswijzigingen kan men zich richten tot: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift met nummers in februari, april, juni, augustus, oktober en december. Het publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in Nederland en Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied.

Manuscripten behoren te worden uitgevoerd in machineschrift met een dubbele regelafstand en een ruime marge aan beide zijden.

Een lijst met tarieven voor de betaling van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij het redactiesecretariaat.

Dutch Birding Association

Adres Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

Nuts Ziektekostenverzekering NV is hoofdsponsor van de Dutch Birding Association

Bestuur Paul Knolle (voorzitter), Enno Ebels (secretaris), Arnold Veen (penningmeester), Paul Böhre (public relations), Arnoud van den Berg, Roy de Haas, Peter Meijer, Gerald Oreel en Frank Rozendaal

Bestuursmedewerkers Eugène van der Burg, Ron van den Enden, Leo Heemskerck, Ferry Ossendorp, Wim van der Schot, Kees Tiemstra, Dieuwke van der Veen en Peter van der Wolf

Travel-reports service Dirk de Moes, Postbus 94, 3956 ZS Leersum, Nederland (03434-57501)

Telefoonlijnen 06-320 321 28 (vogellijn 50 cpm); 01720-38100 (inspreeklijn)

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna

Adres CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland

Leden Arnoud van den Berg (voorzitter), Pieter Bison (secretaris 020-6715783), Rolf de By (archivaris), Klaas Eigenhuis, Cock Reijnders, Kees Roselaar, Hans Schekkerman en Gerard Steinhaus

© 1991 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij Albédon/Klop BV, Postbus 3211, 2220 CE Katwijk, Nederland

MET NUTS KRIJGT DE VOGELAAR EEN BETERE KIJK OP ZIEKTEKOSTEN.

Wie op zoek is naar de beste ziektekostenverzekering moet zijn ogen goed openhouden. Want ook op dit gebied heb je bijzondere en minder bijzondere "soorten". Zo mag de Zeker Beter Polis van Nuts bijzonder genoemd worden. Omdat het een zeldzaam goede ziektekostenverzekering is voor een bescheiden premie (al vanaf f26,- per persoon per maand!). Ontwikkeld door Nuts, specialist in

ziektekosten met meer dan 35 jaar ervaring. En niet te vergeten met een uitzonderlijke visie. Want Nuts werkt zonder winst oogmerk en uitsluitend in het belang van de verzekerde. Het is dan ook in uw belang om uw assurantie-adviseur binnenkort eens naar de Zeker Beter Polis van Nuts te vragen.

Of, dat kan ook, bij Nuts de gratis brochure "Een betere kijk op ziektekosten." aan te vragen.

NUTS ZIEKTEKOSTENVERZEKERING N.V.
VERZEKEREN IS VOORUITZIEN

Stadhoudersplantsoen 214, 2517 SK 's-Gravenhage. Telefoon 070-3100614.

DUTCH BIRDING SERVICE KIJK EN VERGELIJK !

DUTCH BIRDING in samenwerking met DANUBIA BELGIUM

NIEUW ! ZEER LAAGGEPRIJSD NIEUW !

BAUSCH & LOMB ELITE LEVENSLANGE GARANTIE	NLG
10 x 42 (rubber) lederen etui	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
8 x 42 (rubber) lederen etui	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
LEICA 30 JAAR GARANTIE	
10 x 42 BGA (rubber) + speciale tas	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
ZEISS WEST 30 JAAR GARANTIE	
10 x 40 BGAT (rubber) + speciale tas	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
7 x 42 BGAT (rubber)	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
8 x 56 BGAT (rubber)	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
15 x 60 BGAT (rubber) compleet	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
10 x 25 B + speciale tas	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
8 x 20 B	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
OPTOLYTH 30 JAAR GARANTIE	
Alpin 10 x 40 (rubber) + speciaal etui	845
Alpin 10 x 50 (rubber) + etui	950
Alpin 12 x 50 (rubber) + etui	970
Alpin 8 x 40 (rubber) + speciale tas	745
Touring 10 x 40 BGA (rubber) + speciale tas	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
Touring 7 x 42 BGA (rubber) + speciale tas	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
Royal 9 x 63 (rubber)	1495
Telescoop TBS 80 (groen rubber) body	1626
20 x WA lens	425
30 x WA lens	485
22 x 60 zoom	577
Telescoop TBS 80 (groen rubber) fluorite	BEL VOOR PRIJSOPGAVE
OPTICRON 5 jaar garantie (Japans)	
10 x 40 ZWCF (rubber) WA	355
10 x 50 ZWCF (rubber) WA	365
8 x 42 ZCF Dioptron WA	595
10 x 42 ZCF Dioptron WA	595
10 x 50 ZCF Dioptron WA	625
Telescoop (45°, 60 mm) + 20-60 x zoomlens	1045
JAPANESE / RUSSISCHE VERREKIJERS	
8 x 30 Tenta USSR + etui	110
20 x 70 ZCF + etui	625
7-15 x 35 ZCF zoom + kompas	335
8 x 21 mini (rubber) + kompas	315
STATIEVEN	
Slik SL 67	495
505 QF (3,800 gr.)	538
Slik SEC 16 (met pistoolgreep, 2800 gram)	415
Autoraamstatief	135

Informatie: Roy de Haas
Telefoon: 03240 - 62819

Prijzen miv. BTW en porto
Wijzigingen voorbehouden

Bovenstaande artikelen kunnen besteld worden door het vereiste bedrag over te maken op giro 4148343 tnv Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland, o/v het/de gewenste artikel(en). De bestelling wordt binnen drie weken goed verpakt per post thuisbezorgd.

"A Guide to the Birds of Thailand"

Boonsong Lekagul & Philip D. Round
hbk £32.50

"A Field Guide to the Rare Birds of Britain & Europe"

Ian Lewington Per Alstrom Peter Colston
hbk £14.99

"Newman's Birds of Southern Africa (Revised) 1991 Update"

Kenneth Newman
pbk £15.95 hbk £17.95

"The Birds of the United Arab Emirates"

Colin Richardson
pbk £15.00

Add 10% for postage & packing (min. £3.00)
Catalogue On Request

Subbuteo Natural History Books Ltd.
Dept. (CS), Treuddyn, Nr. Mold, Clwyd CH7 4LN
United Kingdom

Tel : (0152) 770581 Fax : (0152) 771590

Limicola

das Magazin
für begeisterte
Vogelbeobachter

erscheint zweimonatlich mit ausführlichen Arbeiten über die Bestimmung schwieriger Arten • Mitteilungen über Ökologie, Verhalten und Verbreitung • aktuellen Beobachtungen in Mitteleuropa • interessanten Reisezielen für Vogelbeobachter • Räselvogel • Literaturbesprechungen • Veranstaltungen... und vielen Schwarzweiß- sowie Farbfotos.

Jahresabonnement im Inland DM 51,-,
im Ausland DM 52,50 (incl. Versand).

Zu beziehen über:
Limicola, C. Weber, Thieplatz 6 A,
D-3410 Northeim.

Seit August 1987. Noch sind alle Hefte lieferbar.

DUTCH BIRDING TRAVEL-REPORTS SERVICE

- When you are planning a birding trip or holiday abroad, ask for recent reports of fellow birdwatchers
- Many items available, in English as well as in Dutch
- Reasonably priced (non-profit base)
- All kinds of bird, nature and travel-reports urgently required

For a free (only p&p costs) catalogue and other information, please contact:

DIRK DE MOES
POSTBUS 94
3956 ZS LEERSUM
THE NETHERLANDS
TEL: 03434 - 57501

NATUUR & BOEK

specialist voor bioloog en natuurliefhebber

Een Witgatje is niet in de eerste plaats een klein beest, eerder een beest dat zich kenmerkt door een wit gatje, een witte stuit, een wit achterwerk. Waar een Witgat aan doet denken, laat zich raden: onder de tafel hou je stil, daar zat juffrouw Dikkebil; Dikkebil zo hiet ze - enzovoort, u kent het versje.

Een Goudhaan doet denken aan een goudfazant of aan Guus Geluk en het woord Goudhaantje geeft gedachtenassociaties van subtieler niveau; inderdaad ook aan een mooie jongen met veel geld en veel geluk. Als vogelnaam één van de zinvol gebruikte verkleinwoorden in onze taal: laat het ook nog een klein vogeltje wezen!

BLADKONING is onze aankondiging van vogelboeken. We mogen hopen dat ons gebruik van een megalomaan woord niet heeft geleid tot 't streven alle vogelnamen zonder verkleinend achtervoegsel ingang te doen vinden. We mogen trouwens hopen dat onze vogelboeken vaak zullen helpen een Bladkoninkje te vinden en herkennen.

De BLADKONING kent u nog niet? Die komt op verzoek.

NATUUR en BOEK Bankastraat 10 NL 2585 EN Den Haag

ZWARE TOCHT ~ LICHTE UITRUSTING

Om het hele jaar te kunnen kamperen, klimmen, bergwandelen, kanoën, fietsen; om 's winters te kunnen skiën heeft u een goede uitrusting nodig. Bever/E.S. heeft alles in huis voor elke tocht.

Een greep uit ons enorme assortiment:

- lichtgewicht tenten
- slaapzakken, hoge donsqualiteit, synthetisch
- rugzakken, de grootste kollektie van Nederl.
- kleding, ventilerende regenkleding, skikleding
- donsacks, warmte ondergoed, fiberpelstruien
- berg(wandel)schoenen
- ski's skischoenen; ook verhuur
- kaarten, reisgidsen, boeken, etc.

Kom snel eens bij ons kijken of vraag de zomer- of wintercatalogus: 070-3883700

BEVER ZWERFSPOORT

ERDMAN SCHMIDT

Den Haag
Bever Boek
Rotterdam
Utrecht

Calandplein 4 2521 AB
Kaart id. 070-3885839
Adm de Ruyterweg 33
Balijsloot 12

Arnhem
Breda
Apeldoorn

Utrechtsestr. 5
Wilhelminastr. 22
Brinklaan 45

Haarlem
Hilversum
Hoogeveen

Zijlweg 63
SGravelandsweg 28
Weberstr 7

Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard

Hadoram Shirihai & Dick Forsman

Almost the entire world population of Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus* is migratory. It crosses the Middle East twice a year on route between its extensive breeding grounds (northern Europe to Siberia through c 96°E) and its winter quarters (eastern and central Africa to the southern-most part of the continent). Buzzard *B b buteo* inhabits most of the western and central parts of the Western Palearctic and is either resident or a short-distance migrant, not wintering beyond the limit of the subspecies' breeding range. Between the two subspecies, there is an extensive intergradation zone across eastern Europe from Finland to the Balkans.

On migration, Steppe Buzzard follows well-defined routes, with spectacular concentrations at some traditional 'bottlenecks', such as Borçka in north-eastern Turkey and Djibouti in autumn and Eilat, Israel, in spring. Being at one of these places on a peak day, with thousands of birds streaming by, is one of the ultimate birding experiences. Steppe Buzzard is one of the commonest species along this 'raptor route' (for spring- and autumn routes and seasonal counts, see Shirihai 1987 and Shirihai & Christie in press). Maximum numbers counted on single days in spring and autumn were 130 000 at Eilat on 2 April 1986 and 135 000 at Borçka on 28 September 1976, respectively.

This paper describes the various colour morphs of Steppe Buzzard and Long-legged Buzzard *B. rufinus*, based on field study, photography and trapping during the springs of 1980-89 at Eilat. In Steppe Buzzard, three main plumage types can be recognized: the 'fox-red morph', the 'grey-brown morph' and the 'blackish morph'; in Long-legged Buzzard, four main plumage types, the 'pale morph', the 'intermediate morph', the 'rufous morph' and the 'blackish morph'.

Steppe Buzzard

Fox-red morph (rufous morph)

This morph characterizes Steppe Buzzard but many

individuals of the fox-red morph strongly resemble some Long-legged Buzzards in plumage (see the section on Long-legged Buzzard). The fox-red morph is found in the eastern part of the subspecies' range, mainly east of 30°E. It comprises c 60% of the total Steppe Buzzard population migrating through Eilat in spring (Shirihai 1987, Shirihai & Christie in press).

Typical adult (uniformly rufous)

BELOW (plate 183) Underparts, head, median and lesser underwing-coverts, and carpal joint (lesser and median under-primary-coverts) almost uniform rusty-orange. Greater underwing-coverts and greater under-primary-coverts barred black or brown, forming dark frame bordering remainder of underwing-coverts. Remiges pale with fine barring, mainly on secondaries, with broad sharply defined black trailing edge. Tail pale pinkish-orange with black subterminal band. Many individuals of fox-red morph show same pattern but also with most of plumage barred, including lesser and median underwing-coverts, underparts, remiges and rectrices (more closely resembling plate 184). Some also have paler U-shaped breast-band.

ABOVE (plate 185) Rectrices deep rusty-orange or rufous-brown with black subterminal band. Uppertail-coverts also rusty. Back, mantle and upperwing-coverts usually showing dark-brown centres with sandy or rusty edges, forming pale upperparts with slight rusty tone.

Juvenile to first-summer

BELOW (plates 186 and 187) Resembles adult but streaked or mottled over most of body-feathers with longitudinal streaks on breast and lacking wide black subterminal band on tail. Dark trailing edge to wing is narrower and less distinctive (not solid black) than in adult (for more details, see section on ageing).

Grey-brown morph

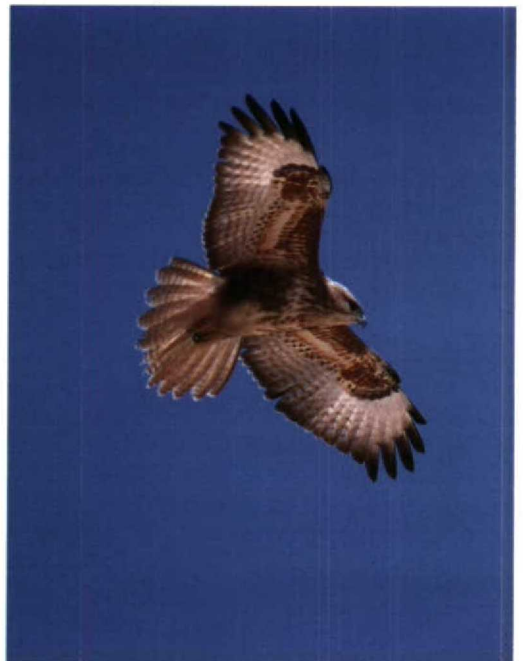
This plumage is most similar to that of Buzzard. Adults can be divided into three submorphs: the 'dark grey-brown morph' which is closest to Buzzard and can be very difficult to distinguish from it; the 'normal grey-brown morph' (plates GB1 and GB2) which always has little rust to the underparts and the base of the tail; and the 'rufous grey-brown

Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard

183 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult fox-red morph showing uniform rufous underparts, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty) **184** Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, typical adult fox-red morph showing barred body-feathers, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty) **185** Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult fox-red morph, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty) **186** Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, juvenile fox-red morph, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty)

Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard

187 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, juvenile fox-red morph, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty)

188 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult normal grey-brown morph, Eilat, Israel, April 1987 (Paul Doherty)

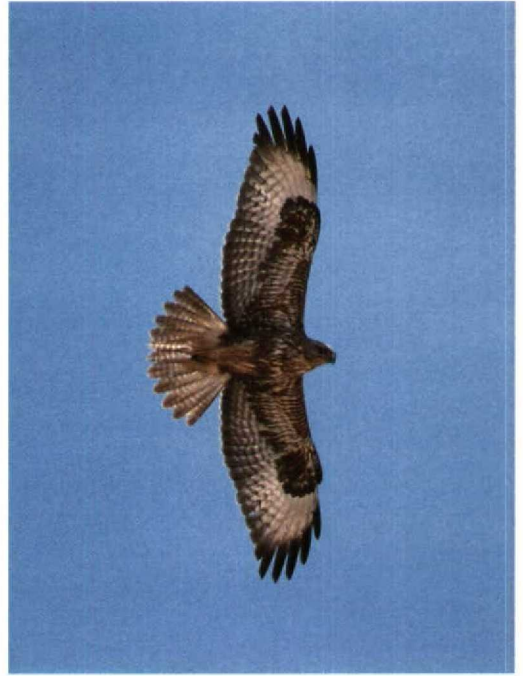
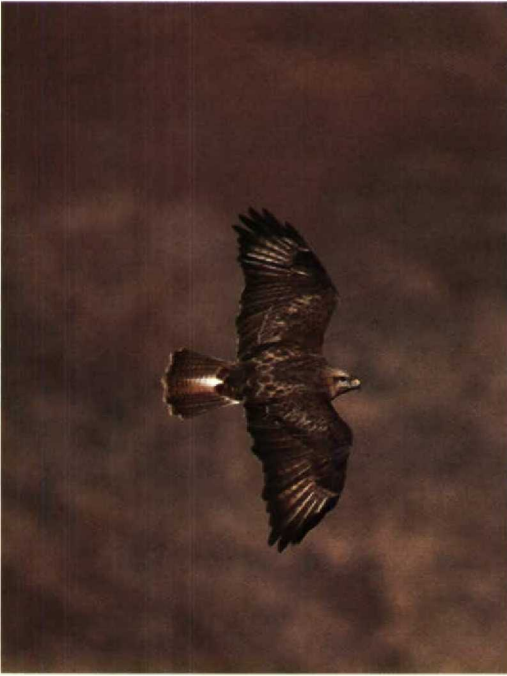
189 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult normal grey-brown morph, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty)

190 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult rufous grey-brown morph, Eilat, Israel, April 1987 (Paul Doherty)

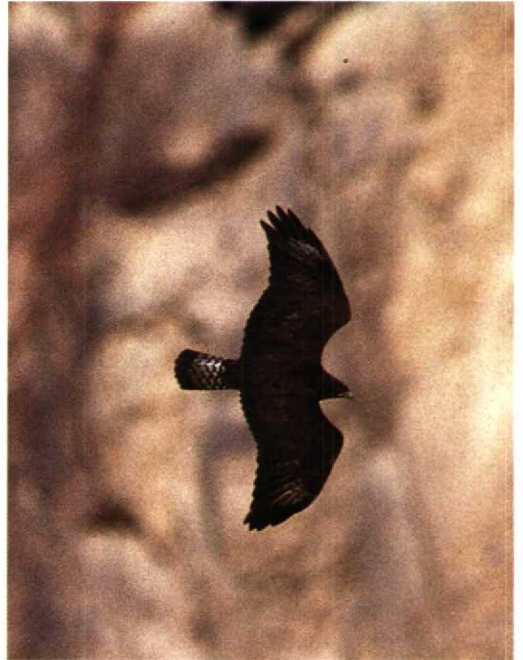
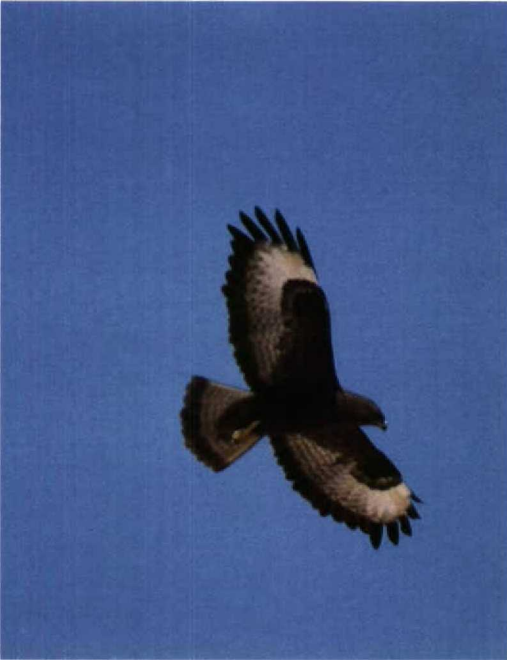

Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard

- 191 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult rufous grey-brown morph, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty)
192 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, juvenile grey-brown morph, Eilat, Israel, May 1989 (Paul Doherty)
193 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult blackish morph, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty)
194 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult blackish morph, Eilat, Israel, March 1989 (Paul Doherty)

morph' (plates 190 and 191), an intermediate plumage between the fox-red and grey-brown morphs, which always shows rusty tones to the tail and some in the wing but the general impression is more brown than rusty. The grey-brown morph inhabits mainly the western part of the subspecies' range. Some individuals seen on migration in eastern Europe and the Middle East strongly resemble Buzzard; it is likely that they originate from the zone of intergradation between the two subspecies. The total of grey-brown morph comprises c 35% of the total Steppe Buzzard population migrating through Eilat in spring (c 15% rufous grey-brown morph and c 20% normal grey-brown morph; Shirihai 1987, Shirihai & Christie in press).

Typical adult

BELOW (plate 188) Normal grey-brown morph always shows paler U-shaped breast-band and distinct barring on body-feathers and underwing-coverts, and most of its tones are greyish-brown. Some individuals show slight rusty tone at base of undertail-coverts. Rectrices and remiges usually with distinct variable barring as well, and with broad black subterminal tail-band and broad dark trailing edge to wing.

ABOVE (plate 189) Lacks rusty tone in upperwing-coverts, back, mantle and uppertail-coverts although some individuals show slight rusty tone at base of uppertail-coverts.

Juvenile to first-summer

(plate 192) Greatly resembles Buzzard of same age and can be difficult to separate except by more slender silhouette and on average more yellowish-buff underparts. Differs from fox-red morph of same age by lack of deep rusty tone in undertail-coverts and body-feathers (cf plates 186 and 187).

Blackish morph

This is the rarest morph of Steppe Buzzard; it inhabits the easternmost part of the subspecies' range. It comprises only 2-5% of the total Steppe Buzzard population migrating through Eilat in spring (Shirihai 1987, Shirihai & Christie in press).

Typical adult

BELOW (plate 193) Lesser and median underwing-coverts and underparts very dark, uniformly blackish-brown; only greater underwing-coverts slightly paler grey. All remiges and rectrices shiny-white with fine barring and with contrasting broad blackish trailing edge to wing and broad subterminal band to tail.

ABOVE Upperparts appearing nearly black, except for barring on tail and, in some individuals, grey at base of primaries. This plumage strongly resembles that of blackish morph of Long-legged Buzzard (see section on Long-legged Buzzard).

Juvenile to first-summer

Similar to adult but possible to age in the field by greyer and less distinctive dark trailing edge to wing (plate 201). From above, very dark bird, like adult, with variable amount of white or grey at base of primaries. Uppertail heavily barred blackish, sometimes with broad blackish subterminal band, resembling adult.

Additional and intermediate morphs

Some paler, almost whitish birds have also been recorded, probably representing a rare morph and an extreme of the variation found amongst juveniles. It should be stressed that the three above-mentioned morphs refer to *typical* birds – a wide variety of intermediates occurs, eg, many individuals show a plumage which is intermediate between the rufous grey-brown and fox-red morphs and often cannot be assigned to either category. There are even intermediates between the uniform fox-red and blackish morphs in which some of the latter are more slaty-brown with a faint rusty-brown wash.

Ageing

When identifying plumages of Steppe Buzzard, it is preferable to concentrate on adults whose coloration and pattern are more distinct; the juveniles of the three morphs are more similar to each other and are often difficult, if not impossible, to separate. A combination of feather patterns and state of moult usually permits ageing.

Adult

In all plumages, very clear broad black trailing edge to wing, sharply contrasting with whitish bases of remiges. Tail with dark brown or black subterminal band, broad or narrow, depending on individual variation. Underparts either uniform in colour or with barring at side of body and wing-coverts. Iris dark brown.

Subadult (second-winter to second-summer)

Similar to adult but body-feathers often intermediate between juvenile and adult. Iris not yet dark brown but intermediate between that of adult and juvenile.

Juvenile to first-summer

Differs greatly from adult in having tail evenly barred, lacking broad subterminal band. Underparts more streaked and less barred. Dark trailing edge to wing narrower and greyer and somewhat diffuse basally. Iris pale grey to pale brown. All first-winter birds show uniform remiges and rectrices of same generation. Some spring migrants, however, may have replaced one or two inner primaries.

Differences from Buzzard

In general, Steppe Buzzard shows less plumage variation than Buzzard. However, the latter rarely

195 Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, adult pale morph, Eilat, Israel, April 1985 (Pekka Komi)

196 Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, adult intermediate morph, Eilat, Israel, March 1989 (Pekka Komi)

shows rusty-brown or fox-red tones which Steppe Buzzard has in the fox-red and often also in the grey-brown morphs. The blackish morph is also not found in Buzzard. Thus, the separation problem is limited to the dark grey-brown morph which has no rusty tones. Juveniles of the two subspecies in such plumages are basically indistinguishable. Good features distinguishing adult Steppe Buzzard of this morph from Buzzard are the former's fairly uniform underparts, the complete U-shaped breast-band and the greater underwing-coverts and primary underwing-coverts which are distinctly darker than the remainder of the underwing-coverts. In Buzzard, the U-shaped breast-band is obscured by a pale area on the belly in most individuals, separating the darker flanks and joining with the U. Most Buzzards also tend to have a darker head and breast than the rest of the underparts, and less contrast between the greater underwing-coverts and the median and lesser underwing-coverts. Steppe Buzzard's tail tends to be paler and to have less conspicuous or finer barring than Buzzard's and, on the upperwing, it also has a larger, paler and more distinct patch at the base of the primaries. Buzzard is, moreover, a heavier bird with broader

wings and heavier flight, which, however, requires previous experience to assess.

Long-legged Buzzard

As stated in the introduction, in Long-legged Buzzard four main plumage types can be recognized: the 'pale morph' which, from below, is rather pale and sparsely patterned on body and underwing-coverts; the 'intermediate morph' which is deeper in colour and shows more patterned body and underwing-coverts; the 'rufous morph', with body-feathers uniformly deep rufous-brown; and the 'blackish morph' which shows more or less blackish body-feathers and often coarse and dense dark barring to remiges and rectrices. The two first morphs are overlapping and intermediates between them occur frequently.

There is a serious identification problem between Steppe Buzzard and Long-legged Buzzard in places where both occur, such as the Middle East and Asia Minor. The problem arises mainly in the fox-red/rufous and blackish morphs as they often are almost identical in plumage (cf plate 183 with plate 202 and plate 193 with plate 200); only suf-

197 Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, juvenile pale morph, Eilat, Israel, January 1986 (Hadoram Shirihai)
198 Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, juvenile (same as plate 197), Eilat, Israel, January 1986. Note great similarity to typical second-calendar-year spring Steppe Buzzard *B buteo vulpinus* in plate 199 (Hadoram Shirihai)

Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard

199 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, juvenile, Eilat, Israel, April 1988 (William S Clark) 200 Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, juvenile blackish morph, Eilat, Israel, April 1984. Note irregular barring of secondaries and primaries found in many dark juveniles (William S Clark)

201 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, juvenile blackish morph, Eilat, Israel, April 1984. Note regular barring of secondaries compared with irregular barring in many juvenile blackish-morph Long-legged Buzzards *B. rufinus*. Note also less clearly defined trailing edge compared with adult Steppe Buzzard in plate 193 (*William S Clark*) **202** Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, juvenile rufous morph, Eilat, Israel, May 1984. This morph, together with blackish morph, is most difficult plumage to separate from Steppe Buzzard *B. buteo vulpinus* (*William S Clark*)

203 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus*, adult, Eilat, Israel, April 1984. Note unusually sparsely barred tail resembling that of adult Long-legged Buzzard *B rufinus* in plate 204 (William S Clark)

204 Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, adult-type, Eilat, Israel, January 1987. Note paler and more orange tail in comparison to rufous-brown tail of Steppe Buzzard *B buteo vulpinus* in plate 203 (William S Clark)

ficient experience with both species allows for them to be separated.

Structure

Important features to look for are body structure, silhouette, flight and how wings are held when soaring and gliding. Long-legged Buzzard is larger and more compact than Steppe Buzzard. Body broader and stouter and head larger and more conspicuous, appearing longer-necked; wings long, broad and rounded (their structure more resembling an eagle). Tail full, appearing long compared with rounded wings. Active flight heavier, with slower and more majestic wing-beats compared with Steppe Buzzard. In structure, most resembling Rough-legged Buzzard *B lagopus* but heavier than latter or any Steppe Buzzard. When seen gliding head-on, arms slightly raised and hands held horizontally; when soaring and circling, wings held in deeper V than in Steppe Buzzard (even recalling wing position in Golden Eagle *Aquila chrysaetos*).

Note, however, that the resident northern African subspecies of Long-legged Buzzard *B r cirtensis* is much smaller than the Eurasian *B r rufinus* and actually overlaps in size with Steppe Buzzard (cf measurements in Cramp & Simmons 1980, Forsman 1984). However, apart from the smaller size

and hence lighter appearance in flight, all other characters mentioned under (nominate) Long-legged Buzzard also apply to *B r cirtensis* which, moreover, seems to lack a blackish morph.

Plumages

Differences between Steppe Buzzard in fox-red morph and Long-legged Buzzard in pale, intermediate and rufous morphs

BELOW (plates 195, 196 and 197) Most Long-legged Buzzards have pale head with noticeable dark moustache and eye-stripe. Pale head, throat and upperbreast contrasting strongly with sharply demarcated dark brown lowerbreast, flank and belly. In very many birds, all underwing-coverts rather uniformly rusty or evenly patterned while in Steppe Buzzard more marked difference between darkish greater underwing-coverts, pale median and rusty lesser underwing-coverts (cf plates 186 and 192). Carpal patch (under primary-coverts) black, contrasting with remainder of underwing whereas in Steppe Buzzard black in carpal area usually more limited to greater underwing-coverts.

ABOVE (plates 198 and 204) Upperwing of both species quite similar but paler patch at base of primaries usually larger and more distinct in Long-legged Buzzard than in Steppe Buzzard, especially in juveniles. Long-legged Buzzard's tail in adult plumage tending to appear clear

FIGURE 1 Steppe Buzzard *Buteo buteo vulpinus* (1-4): 1 adult fox-red morph, 2 adult grey-brown morph, 3 adult blackish morph, 4 juvenile; Long-legged Buzzard *B. rufinus* (5-8): 5 adult pale morph, 6 adult rufous morph, 7 juvenile pale morph, 8 juvenile blackish morph. Also shown is Rough-legged Buzzard *B. lagopus*, adult (9), juvenile (10) and a bird of unknown age (11) (Lars Jonsson)

pale orange, cleaner than Steppe Buzzard's tail, showing in most individuals more dense and distinct barring. Tail of many juvenile Long-legged Buzzards, however, pale greyish-brown with regular fine barring, as in juvenile Steppe Buzzard but with more frequent tendency to show largely whitish base to central tail.

Rufous Long-legged Buzzards are often identical in plumage to adult fox-red Steppe Buzzards (cf plates 183 and 202, and figure 1-6). In the most difficult individuals, only the uppertail seems to differ between the species, being more or less 'normal'. In these difficult birds, characters as size, proportions, wing action and wing position are important for the identification.

Differences between Steppe Buzzard and Long-legged Buzzard in blackish morphs

Separation of the blackish morphs of Steppe Buzzard and Long-legged Buzzard is the most difficult of all, the identification relying mainly on size, profile and flight (see 'Structure' under section of Long-legged Buzzard), as the birds are almost identical in all other aspects. The only major difference seems to be the coarse and prominent and often also irregular dark barring of remiges of underwing and uppertail seen in most blackish-morph Long-legged Buzzards, especially first-winter birds (plate 200). On the other hand, blackish-morph Steppe Buzzards always seem to show the typical underwing barring which all Steppe Buzzard morphs have in common, with a wider subterminal band (black and clear-cut in adults) and fine regular barring basally to the secondaries and uppertail (plates 193 and 201).

Distribution and migration

Data from the breeding grounds (Vaurie 1965, Dement'ev & Gladkov 1966, Glutz von Blotzheim & Bauer 1971, Cramp & Simmons 1980) show that the grey-brown morphs are found in the westernmost part of the subspecies' range; further east, the birds gradually become rustier-toned (differing degrees of the fox-red morph) and in the easternmost part of the subspecies' distribution, the uniformly rusty fox-red morph and the blackish morph occur. Examination of skins in the British Museum (Natural History) (BMNH) at Tring, UK, also revealed that birds from the western part of the subspecies' range are richer in pattern and many resemble Buzzard. The fact that so many birds of the uniform fox-red and blackish morphs appear at Eilat during spring migration, shows that extremely eastern populations of Steppe Buzzard, whose origin may be even east of 60°E, migrate through Eilat. Spring migration of adults of the various morphs at Eilat is

unsynchronized. The first spring migrants (March) are of the grey-brown morphs; birds of the fox-red morph appear primarily in late March and the first half of April and birds of the blackish morph mainly during the second week of April. A similar sequence of passage was observed at Suez, Egypt, during March-May 1990 (Meininger & de Roder in prep, Hans Schekkerman in litt). Apparently, as in many other widely distributed Palearctic species, Steppe Buzzards breeding in the western and southern parts of the subspecies' range migrate early in spring whereas birds of more eastern and northern origin migrate later.

Acknowledgements

The British Museum (Natural History) at Tring, UK, is acknowledged for giving permission to study skins. We thank Bill Clark for his help in the field, for looking at the many slides and for commenting on the text, and Paul Doherty for allowing us to use his excellent photographs. We are grateful to Lars Jonsson for allowing us to use his painting for this paper.

Samenvatting

KEURVORMEN VAN STEPPEBUIZERD TIJDENS TREK EN ONDERSCHIEDING VAN ARENDBUIZERD In voor- en najaar trekken in het Midden-Oosten en Turkije grote aantallen van de oostelijke ondersoort van de Buizerd *Buteo buteo*, de zogenaamde Steppebuizerd *B b vulpinus* door. Dit artikel beschrijft verschillende kleurvormen van Steppebuizerd zoals die tijdens de trek in Eilat, Israël, zijn waargenomen en er wordt een vergelijking gemaakt met kleurvormen van de Arendbuizerd *B rufinus*. Tevens worden verschillen met de westelijke ondersoort van de Buizerd *B b buteo* behandeld.

Binnen de Steppebuizerd kunnen drie kleurvormen worden onderscheiden: de rosse vorm, de grijsbruine vorm en de zwarte vorm; en binnen de Arendbuizerd vier: de lichte vorm, de intermediaire vorm, de rosse vorm en de zwarte vorm. Deze indelingen hebben betrekking op *typische* exemplaren; er komen echter ook veel vogels voor die niet eenduidig tot een van deze vormen zijn te determineren. Dit geldt met name voor juveniele vogels.

Ook het onderscheiden van de rosse en zwarte vormen van Steppe Buizerd en Arendbuizerd is moeilijk en soms onmogelijk op grond van het verenkleed alleen. Verschillen in structuur, silhouet, vliegbeeld, vleugelpositie en manier van vliegen zijn dan belangrijke aanvullende determinatiekenmerken.

References

- Cramp, S & Simmons, K E L 1980. The birds of the Western Palearctic 2. Oxford.
- Dement'ev, G P & Gladkov, N A 1966. Birds of the Soviet Union 1. Jerusalem. [First Russian edition published in 1954, at Moscow.]

- Forsman, D 1984. Rovfågelsguiden. Helsinki.
- Glutz von Blotzheim, U N, Bauer, K & Bezzel, E 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 4. Frankfurt am Main.
- Meininger, P L & de Roder, F E in prep. The migration of birds of prey at Suez, spring 1990. Courser.
- Shirihai, H 1987. Eilat – an intercontinental highway for migrating raptors. In: Eilat – an international highway for migrating birds, pp 22-80, Eilat.
- Shirihai, H & Christie, D A in press. Raptor migration at Eilat. Br Birds.
- Vaurie, C 1965. The birds of the Palearctic fauna. Non-Passeriformes. London.

Hadoram Shirihai, PO Box 4168, Eilat 88102, Israel
Dick Forsman, PO Box 25, 02421 Jorvas, Finland

Brieven

Citroenkwikstaart te Harchies in april 1987

Luc en Dirk Verroken schreven voor Dutch Birding een artikel over het eerste geval van de Citroenkwikstaart *Motacilla citreola* voor België (Verroken & Verroken 1988). De vogel verbleef van 11 tot en met 13 april 1987 te Harchies (= Hensies), Henegouwen. De redactie van Dutch Birding hecht eraan mede te delen dat de waarneming inmiddels is afgewezen door de Belgische zeldzaamhedencommissie (van der Elst et al 1990). Bovendien zijn bepaalde elementen van de in Dutch Birding gepubliceerde beschrijving gewijzigd (Verroken & Verroken 1991ab). Dit werd onder meer gedaan naar aanleiding van een aan de redactie gezonden brief van Bert de Bruin en Enno Ebels die stelden dat de zwavelgele kleur van anaalstreek en onderstaartdekveren een Citroenkwikstaart uitsluit. De redactie kan bijgevolg niet meer instaan voor de juistheid van het artikel in Dutch Birding en de determinatie van de vogel, en is bovendien van oordeel dat verdere discussie over deze waarneming door het publiceren van de brief van Bert de Bruin en Enno Ebels en het daarop ontvangen antwoord van Luc en Dirk Verroken onder deze omstandigheden niet zinvol lijkt.

Summary

CITRINE WAGTAIL AT HARCHIES IN APRIL 1987 The editors of Dutch Birding wish to report that the record of a Citrine Wagtail *Motacilla citreola* at Harchies (= Hensies), Henegouwen, Belgium, in April 1987 (Verroken & Verroken 1988) has been rejected by the Belgian rarities committee. Furthermore, with reference to a letter by Bert de Bruin & Enno Ebels to the editors, Luc and Dirk Verroken have changed some elements of their original description (Verroken & Verroken 1991ab). Under these circumstances, the editors consider further discussion not very useful and, therefore, refrain from publication of both the letter by Bert de Bruin and Enno Ebels and the received reply by Luc and Dirk Verroken.

Verwijzingen

- van der Elst, D, Lafontaine, R-M & Lafontaine, D 1990. Rapport de la Commission d'homologation. Année 1988. Aves 27: 15-26.
- Verroken, L & Verroken, D 1988. Citroenkwikstaart te Harchies in april 1987. Dutch Birding 10: 78-80.
- Verroken, D & Verroken, L 1991a. Citroenkwikstaart te Harchies in april 1987: beschrijving van de vogel en behandeling van de veldkenmerken. Belg Birding Mag 2: 1-8.
- Verroken, D & Verroken, L 1991b. Citrine Wagtail at Hensies in April 1987. Belg Birding Mag 2: 13-14.

Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Nederland

Yellow-legged Gulls in Poland

It is quite reasonable that Chylarecki & Sikora (1991) link the misidentified gull in plate 9 in Dubois et al (1990) (cf Eigenhuis 1990) and the poor defence by Dubois afterwards (Dutch Birding 12: 193, 1990) with doubts about the knowledge of the literature and the working methods in general gull identification.

Although the misidentification has been admitted, these doubts are strengthened by new statements about four breeding birds on Włocławek Reservoir that were trapped in 1991 (Dubois & Stawarczyk 1991). 'Dark yellow legs and a dark orange orbital ring' do seem to be characters of a Baltic population, called *Larus cachinnans omissus* by Glutz von Blotzheim & Bauer (1982). Black markings on six or even seven outer primaries do

not exclude birds of the Leningrad population (eg, Mierauskas et al 1991). Again, Dubois & Stawarczyk (1991) did not substantiate a (recent) south-eastern origin.

The use of the term 'omissus-type Herring Gull' should be explained by a thorough definition because it becomes more and more clear that 'omissus' is used for a variety of gull populations. Also, Glutz von Blotzheim & Bauer (1982) and Cramp & Simmons (1983) fail to give unequivocal descriptions, eg, with regard to winter head-streaking (Eigenhuis 1986).

Of course, the occurrence of Yellow-legged Gulls *L c cachinnans* in Poland is correct (even if it were only three recoveries of ringed birds from the Black Sea area) but I feel that the summary by Chylarecki & Sikora (1991) in its much wider meaning is also correct.

References

Chylarecki, P & Sikora, A 1991. Yellow-legged Gulls in Poland: a comment. *Dutch Birding* 13: 145-148.
Cramp, S & Simmons, K E L 1983. The birds of the

Western Palearctic 3. Oxford.
Dubois, P J, Skakuj, M & Stawarczyk, T 1990. Occurrence of Yellow-legged Gull in Poland. *Dutch Birding* 12: 14-17.
Dubois, P J & Stawarczyk, T 1991. Yellow-legged Gulls in Poland: a reply to Chylarecki & Sikora. *Dutch Birding* 13: 182-183.
Eigenhuis, K J 1986. Hybridisatie van de Geelpootmeeuw *Larus cachinnans* in Nederland in 1985. *Oriolus* 52: 55-58.
Eigenhuis, K J 1990. Occurrence of Yellow-legged Gull in Poland. *Dutch Birding* 12: 193-194.
Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K 1982. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 8. Wiesbaden.
Mierauskas, P, Greimas, E & Buzun, V 1991. A comparison of morphometrics, wing-tip pattern & vocalizations between yellow-legged Herring Gulls (*L argentatus*) from eastern Baltic and *Larus cachinnans*. *Acta Ornithol Litu* 4: 3-26.

Klaas J Eigenhuis, *Seringenstraat 6, 1431 BJ Aalsmeer, Netherlands*

Discussion on this subject closed. EDITORS

Mystery photographs

43 During the Dutch Birding mystery-bird competition in October 1989 held on Texel, Noordholland, last issue's mystery bird was misidentified by more than 80% of the participants. Spectacled Warbler *Sylvia conspicillata* 22%, Subalpine Warbler *S cantillans* 16% and Whitethroat *S communis* 20% were most often mentioned. The grey head, the lack of supercilium and white in the outertail show that it is an adult *Sylvia* warbler. Female Subalpine Warbler would show at least a hint of a red orbital ring, no or ill-defined whitish eye-ring, and more uniform upperparts with narrower pale fringes to the tertials. Male Spectacled Warbler would have a brighter rufous-brown colour to the fringes of the wing-feathers. Both Subalpine and Spectacled Warbler would have shorter wings, resulting in a short primary projection of about half the length of the exposed tertials. Whitethroat, however, is the correct identification since adult males of that species show a grey head, a white eye-ring, contrasting broad fringes to the secondaries, tertials and greater coverts, and a primary projection of about two-thirds of the tertials' length.

Why did it appear so tricky to identify this photograph? The main reason could be that the bird

belongs to the eastern subspecies *S c icterops* which has a slightly darker grey head, with a more conspicuous white eye-ring than the western subspecies *S c communis*, which may recall the head-pattern of male Spectacled Warbler. Typically for *S c icterops*, though, the bird shows pale sandy brown fringes to the secondaries, tertials and greater coverts which not only differs from the rustier colour of *S c communis* but even more from the bright rufous of Spectacled Warbler (cf *Dutch Birding* 7: 102-104, 1985). The bird was ringed and photographed on 17 April 1987 at a coastal migration point south of Yumurtalik, Turkey.

Another photograph of a Whitethroat ringed in the same week and at the same place caused even greater identification problems during the same mystery-bird competition: 92% of the answers mentioned the wrong species, of which a surprising 37% Barred Warbler *S nisoria*. It was a female because of its brownish head, the lack of white in the tail and the pale brown iris. Again, the pale sandy (instead of rusty) colour on the wing might explain the confusion.

Arnoud B van den Berg, *Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands*

205 Whitethroat *Sylvia communis icterops*, male, Turkey, 17 April 1987 (Arnoud B van den Berg)

Mystery photograph 44. Solution in next issue

206 Whitethroat *Sylvia communis icterops*, female, Turkey, 22 April 1987 (Arnoud B van den Berg)

207 Whitethroat *Sylvia communis communis*, first-year, Bloemendaal, Noordholland, 10 September 1985 (Arnoud B van den Berg)

Birds in the USSR

Birds of Russian forests

The Russian forest is the largest in the world. Most of it is comprised of taiga (c 80% of the total area) where the bird species composition and distribution is relatively uniform due to the young age of this habitat. The endless sea of conifers, consisting mostly of Siberian *Larix sibirica* and Dahurian larches *L dahurica* and Siberian firs *Abies sibirica*, was formed after the most recent glaciations. Most characteristic species of the Siberian forest avifauna probably evolved in the colder regions of eastern Siberia where many typical representatives, for instance, Black-billed Capercaille *Tetrao parvirostris* and Siberian Spruce Grouse *Falcapennis falcipennis*, can still be found. All in all, there are c 50 species more or less associated with the Siberian forest habitat. However, the total number of breeding bird species is much higher due to the

influence of surrounding areas like tundra and steppe and intrazonal wetlands.

The mixed forests, in particular those of Ussuriland, in the southern part of the Soviet Far East, are much richer in typical dendrophylic species. Approximately the size of Britain, Ussuriland has more than 400 bird species recorded (slightly more than 800 have been recorded in the USSR as a whole). Ussuriland is quite unique in the variety of its forests, ranging from lush liana-covered riverine forests to the majestic coniferous taiga on the mountain ranges of Sikhote-Alin. Birders visiting this region would be fascinated by the incredible mixture of southern, subtropical and even tropical bird species living side by side with northern and Siberian species. This region hosts an impressive number of forest birds, some of which are shown here.

Algirdas J Knystautas, Russian Nature Tours, Achterom 31, 1621 KR Hoorn, Netherlands

208 Grey-faced Buzzard *Butastur indicus*, Kedrovaya Pad NR, Ussuriland, USSR, July 1985 (*Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov*)

209 Siberian Spruce Grouse *Falcipennis falcipennis*, northern Ussuriland, USSR, May 1984 (*Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov*) **210** Brown Hawk Owl *Ninox scutulata*, Bikin river valley, Ussuriland, USSR, June 1982 (*Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov*) **211** Daurian Redstart *Phoenicurus aureus*, Kedrovaya Pad NR, Ussuriland, USSR, May 1985 (*Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov*)

212 Forest Wagtail *Dendronanthus indicus*, Kedrovaya Pad NR, Ussuriland, USSR, July 1985 (Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov) **213** Pale-legged Leaf Warbler *Phylloscopus tenellipes*, feeding young Oriental Cuckoo *Cuculus saturatus*, Kedrovaya Pad NR, Ussuriland, USSR, June 1984 (Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov)

214 Bull-headed Shrike *Lanius bucephalus*, Khasan region, southern Ussuriland, June 1987 (Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov) **215** Meadow Bunting *Emberiza cioides*, male, Bikin river valley, Ussuriland, USSR, June 1982 (Algirdas J Knystautas, Yuri B Shibnev & A Sokolov)

Tragopans in trouble

Survey work in Pakistan in June 1991 has revealed c 100 more of the threatened Western Tragopan *Tragopan melanocephalus*. The genus *Tragopan* consists of five species of large heavily built but truly spectacular pheasants that live at altitudes of 3000-11 000 ft in moist Himalayan forest. Their shy nature and remote habitats make them notoriously difficult to see and knowledge of the genus in the wild is scant. What is known is that forest destruction throughout the tragopans' range (from Pakistan's North-West Frontier Province in the west through the Himalaya and Burma to central China) has adversely affected populations of these birds and three of the five species, Blyth's Tragopan *T blythii*, Cabot's Tragopan *T caboti* and Western Tragopan are now considered threatened. Populations of Cabot's Tragopan in forests in China have been severely reduced by habitat destruction and persecution. The status of Blyth's Tragopan, known historically from Bhutan, north-eastern India, Burma and adjacent regions of China, is largely unknown. The species that is cause for most concern, however, is the Western Tragopan.

Known from Pakistan, India and China, Western Tragopan numbers have been drastically reduced and habitat destruction has divided populations into small isolated groups. Estimates for the total world population are 1600-4800, more probably at the lower end of that range.

In Pakistan, the species, though under threat, still has a chance if appropriate conservation action is taken. Pakistan was once 20-25% forested but it now has only 3.4% tree cover, less than a third of which is Himalayan forest. Pakistan's population has grown from 32.5 million in 1947 to over 110 million today, and an increased demand for timber and fuelwood has accompanied this. However, two areas of forest retain significant Western Tragopan populations. One, in Machiara Game Reserve in Azad Kashmir, is estimated to hold 100 birds and was until 1989 thought to be the largest population left in the country. But in 1989, a joint ICBP/World Pheasant Association/NWFP Wildlife Department survey team led by Guy Duke discovered a previously unknown population of an estimated 400 Western Tragopans in the Palas valley, Indus Kohistan. In June 1991, Guy Duke and co-workers found a further estimated 100 birds in contiguous forest in the Palas valley.

Both the Palas valley and Machiara have the

vertical continuity of undisturbed habitat (from temperate forest through subalpine forest, alpine pastures, to rock and permanent snow) that is essential to species, such as the Western Tragopan, that perform seasonal altitudinal movements. Both forests also contain more or less the full complement of western Himalayan forest avifauna, the globally vulnerable Himalayan musk deer *Moschus chrysogaster*, nationally threatened brown bear *Ursus arctos*, wolf *Canis lupus* and leopard cat *Felis bengalensis*, and a rich diversity of other plants and animals.

Both forests, however, face degradation. The Palas forest is scheduled for commercial logging from 1992-93. This will be catastrophic for the Western Tragopan and will seriously undermine local subsistence economies, adversely affecting agricultural yields and income from forest products. Increased soil erosion is also inevitable. The problems in Machiara arise more from pressure from a rapidly growing local population who clear the forest for agriculture, use timber for fuel and building and graze their livestock in the forest. Although the area is a Game Reserve, rights bestowed on the local people more than a century ago permit them to do this. Nomadic shepherds also pass through with their flocks, often numbering many hundreds.

In April 1991, ICBP launched Pakistan's Himalayan Jungle Project, run in conjunction with Pakistan's federal and provincial wildlife departments and WWF Pakistan, with support from the World Pheasant Association, British Airways, WWF International, the US Fish and Wildlife Service and the US Agency for International Development. Led by Guy Duke, the project aims to secure adequate protection for both Palas and Machiara and to promote sustainable use of forest resources by the local inhabitants.

The provincial Forest Department for Palas have indicated a willingness to consider a delay in, or moderation of, the planned logging. Re-classification of the forest to change the priorities from commercial felling to watershed and wildlife protection will be sought. For Machiara, the goal is to upgrade the status to Wildlife Sanctuary and to develop ways for the local people to take pressure off the forest.

If the future of these two areas of forest can be safeguarded, one member, at least, of the spectacular tragopans should be secure.

*Georgina Green, International Council for Bird Preservation,
32 Cambridge Road, Girton, Cambridge CB3 0PJ, UK*

Recensies

K MILD 1990. *Bird songs of Israel and the Middle East*. Krister Mild bioacoustics, Kopparvågen 23, 175 72 Järfälla, Zweden. Twee cassettes (182 min) en boekje (84 pp). ISBN 91-87912-00-7. SEK 210.

Na de publicatie van twee cassettes met Siberische en Aziatische vogelgeluiden onder de titel *Soviet bird songs* (cf Dutch Birding 11: 181, 1989) is inmiddels van dezelfde hand *Bird songs of Israel and the Middle East* verschenen. Op de twee cassettes staan 114 soorten. De meeste soorten zijn in Israël opgenomen maar sommige zijn aangevuld met Zuid Europese, Turkse of Noord Afrikaanse opnames van andere personen. In het begeleidende boekje staan van iedere opname gegevens vermeld over plaats en datum, eventueel de betreffende ondersoort, een goede beschrijving van wat er te horen is, duur van de opnames en soorten die op de achtergrond hoorbaar zijn. Iedere soorttekst wordt afgesloten met een korte notitie over status en voorkomen in Israël. Verder wordt van een aantal soorten (leeuweriken, piepers) de balts- of zangvlucht beschreven en geïllustreerd. Het geheel wordt gecompliceerd met een check-list/streeplijst van de Israëlische vogels. Uiteraard een 'must' voor iedereen die zich op een vogeltrip naar Israël of het Midden-Oosten voorbereidt. ANDRÉ J VAN LOON

M AVERY & R LESLIE 1990. *Birds and forestry*. T & AD Poyser, London. 299 pp. ISBN 0-85661-058-5. GBP 18.00.

Birds and forestry deviates somewhat from the typical Poyser book mould by considering an issue rather than, for example, the ecology and biology of a single species or family of birds. The issue concerned is the conflict between the interests of wildlife and blanket afforestation which has developed rapidly during the last decade or so into a gritty problem in the UK.

The book is split into chapters discussing the birds that can be found in conifer plantations, the management of forests, the effect of afforestation on upland birds, four case studies, the economic and political forces driving the creation of new forests, and future considerations. Some of the chapters are not as liberally punctuated with figures and photographs to the extent that many other Poyser books are, and some readers may be less enthusiastic about reading through relatively long unbroken blocks of text. The reason for this lay-out is not so much a fault of the authors as the nature of the subject. One of the points emphasized by the book is the lack of hard data available to assess the impact of conifer plantations on birds. A good example of this was highlighted by the events that thrust the conflict between conservation and forestry firmly before the public eye: the afforestation of the Scottish Flow Country.

The few studies that have been carried out on birds in and around conifer plantations have indicated that seven-

al species are closely associated with these forests, both young (eg. Hen Harrier *Circus cyaneus*, Short-eared Owl *Asio flammeus*, Nightjar *Caprimulgus europaeus*, Woodlark *Lullula arborea* and Grasshopper Warbler *Locustella naevia*) and more mature (eg. Redwing *Turdus iliacus*, Firecrest *Regulus ignicapillus*, Siskin *Carduelis spinus* and Crossbill *Loxia curvirostra*). Indeed, many species have extended their ranges considerably as a result of conifer planting and, perhaps surprisingly, many upland species do not appear to have suffered as much as one might expect in the face of blanket afforestation.

On the whole, *Birds and forestry* is an excellent book, although I found the substantial chapter on forest management slightly tedious. It is, however, important to appreciate the criteria that the forester has to meet in order for the reader to gain a balanced view of the issue. After all, that is why the book has two authors (an ornithologist and a forester). The arguments are persuasively laid out and suggest that when created sympathetically with wildlife in mind conifer plantations should be seen as an asset rather than a conservationist's nightmare! It also highlights the political power struggles that often ensue in order to conserve large tracts of land. All the more reason to become or remain members of conservation bodies such as the RSPB (UK) or 'Vogelbescherming' (The Netherlands) to swell memberships and increase political clout. GRAHAM J HOLLOWAY

J E LOYÉ & M ZUK (EDITORS) 1991. *Bird-parasite interactions: ecology, evolution, and behaviour*. Oxford ornithology series. Oxford University Press, Oxford. xvi + 406 pp. ISBN 0-19-857738-9. GBP 37.50.

Hardly any pictures of birds will be found in this book. Nevertheless, it is primarily a book about birds and only in the second place about parasites. The impact that parasites have on the life of birds is the main theme. Various parasites are dealt with, ranging from viruses, protozoans and helminths to ectoparasitic mites and insects including haematophagous mosquitoes. However, no attempt was made to systematically cover all groups of parasites. Fleas, for instance, are only mentioned occasionally.

Most of the chapters are basically original research papers which could have been published just as well in a scientific journal. The articles can very well be read independently. A consequence of this is that the information given in the introduction or discussion of one paper often reappears in some others.

The majority of the contributing authors are North Americans. Therefore, it is no surprise that many articles, eight of the 21, concern North American birds. Even studies on the House Sparrow *Passer domesticus*, Starling *Sturnus vulgaris* and the Rock Dove *Columba livia* were carried out in the USA. An excellent study on the Swallow *Hirundo rustica* and one on the Red Grouse *Lagopus*

lagopus scoticus are the only truly European contributions. The remaining chapters concern tropical avifaunas and seabirds. But the phenomena treated in all chapters are of general interest to every ornithologist. Every species of bird has its parasites. Parasites may sometimes provide a plausible explanation for certain aspects of avian biology that are difficult to understand otherwise. Examples are the incorporation of fresh green plant material in the nests of birds breeding in tree cavities, and the fact that many passerines build a new nest for every clutch. Other examples are the synchronization of breeding in colony breeders and the occasional mass desertion of nests and young. The supposed advantages of colony breeding must at least outweigh the hazards caused by 1000s of ectoparasites waiting for them at the nest site. The disadvantage of this is quite convincingly demonstrated by experimental as well as observational evidence.

The book is divided in four parts. The first part is an introduction to what is coming. The second part is on

ecology and contains nine papers dealing with the question 'How much of a burden are parasites to birds and what are the ecological consequences?' The third part is on behaviour; changes in behaviour due to internal parasites, evasion of mosquito bites, protection against nest parasites and the effect of preening against chewing lice are among the subjects dealt with in this part. The last part of the book is entitled 'Evolution' but the scope of the subjects treated here is more limited than the title suggests. Each one of the six articles deals with the Hamilton & Zuk hypothesis which attempts to explain the evolution of bright colours in connection with the resistance against parasites. The evidence in favour of this hypothesis may not be conclusive but the demonstrated correlations between brightness and parasite load are certainly fascinating and call for an explanation.

This is an important book for ornithologists but also for parasitologists and those who are interested in ecology and (co)evolution. ROB DE BOER

BSP-niet-broedvogels

Introductie Het door SOVON en DBA opgezette Bijzondere Soorten Project-niet-broedvogels (BSP-nb) is bijna 2 jaar geleden van start gegaan. Na enkele aanvangsproblemen loopt het project nu voortvarend. Ruud van Dongen is intussen als coördinator opgevolgd door Ward Hagemeijer. Ruud en Ward zijn begonnen aan een evaluatie van de waarnemingen tot nu toe. De hier gepresenteerde rapportage is de eerste aflevering van een nieuwe rubriek waarin behalve jaaroverzichten ook artikelen over het voorkomen van bepaalde BSP-nb-soorten zullen worden gepubliceerd. SOVON en DBA roepen alle lezers van Dutch Birding en andere vogelaars op hun waarnemingen in het kader van dit project op de daartoe bestemde formulieren in te (blijven) sturen. Project-formulieren zijn verkrijgbaar bij het SOVON kantoor te Beek-Ubbergen maar ook bij de DBA-contactpersoon en de SOVON-districtscoördinator. Meer informatie betreffende het project is te vinden in de handleiding die op aanvraag bij SOVON verkrijgbaar is.

Het BSP-nb kent als doel het vaststellen en volgen van de aantalsontwikkelingen van verscheidene schaarse en zeldzame soorten niet-broedvogels. In deze hoedanigheid is dit project een onderdeel van het geheel aan projecten waarmee SOVON probeert de aantalsontwikkelingen van alle Nederlandse vogels te volgen.

Sommige soorten niet-broedvogels zijn zo zeldzaam dat ze bij systematische tellingen, bijvoorbeeld Punt Transect Tellingen (PTT) en watervogeltellingen, onvoldoende uit de verf komen. Het samenvoegen van zo veel mogelijk losse waarnemingen vanuit alle delen van het land kan wél voldoende materiaal opleveren om een goed beeld van het aantalsverloop en verspreiding van deze soorten te krijgen. Dit is de gedachte waarop het

BSP-nb is gebaseerd. Het soortenspectrum van het project is voornamelijk beperkt tot een aantal van 58 soorten (tabel 1). De 'echte' zeldzaamheden, dwz de 'beoordeelsoorten' blijven vallen onder de verantwoording van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).

Voor de organisatie van het project is samenwerking gezocht met de Dutch Birding Association, de meest gespecialiseerde organisatie op het gebied van zeldzame vogels in Nederland. SOVON is het centrale aanspreekpunt voor het project. De organisatiestructuur weerspiegelt nog eens de samenwerking tussen DBA en SOVON. In de regio spannen een DBA-contactpersoon en een SOVON-districtscoördinator zich gezamenlijk in om zoveel mogelijk waarnemingen boven water te krijgen. Er is een begeleidingscommissie bij het project bestaande uit vertegenwoordigers van SOVON en DBA. Beide organisaties zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het bijeenbrengen en controleren van de gegevens.

Per juni 1991, het BSP-nb is dan 1.5 jaar onderweg, telt de database c 17 000 waarnemingen, die in totaal een kleine 60 000 waargenomen vogels betreffen. In tabel 1 is te vinden hoe de verdeling van de waarnemingen over de jaren en de soorten is.

Over 1989, het eerste jaar waarvan waarnemingen kunnen worden ingezonden, heeft tot nu toe Zeeland (SOVON-District 14) de meeste waarnemingen opgeleverd (meer dan 1000), gevolgd door Noordholland-Noord (D1), Friesland (D2) en Noordholland-Zuid (D8) met 700-800 waarnemingen. Over 1990 is een kleine 20% meer meldingen ontvangen waarbij nu alleen Noordholland-Noord boven de 1000 uitkomt. Zeeland, Groningen (D3) en Friesland scoren ook hoog met 800-1000 waarnemingen.

Overigens blijken er nog steeds waarnemingen van

BSP–niet-broedvogels

TABEL 1 Stand van zaken BSP-nb per 1 juni 1991. Per jaar is weergegeven aantal binnen gekomen waarnemingen (W) en aantal gemelde exemplaren (n). Bij interpretatie van weergegeven aantallen moet terdege rekening worden gehouden met dubbelstellingen van exemplaren en groepen; hiervoor is in tabel niet gecorrigeerd. Met name voor soorten waar veel mensen naar gaan kijken kan dat een vertekend beeld opleveren.

	1989		1990		1991	
	W	n	W	n	W	n
Bladkoning <i>Phylloscopus inornatus</i>	37	42	54	64	1	1
Buidelmees <i>Remiz pendulinus</i>	39	106	58	118	1	1
Casarca <i>Tadorna ferruginea</i>	168	384	148	436	10	14
Draaihals <i>Jynx torquilla</i>	75	79	87	99	4	4
Duinpieper <i>Anthus campestris</i>	55	77	59	83	2	2
Dwerggans <i>Anser erythropus</i>	1	2	19	46	5	7
Europese Kanarie <i>Serinus serinus</i>	65	101	104	148	19	73
Geelpootmeeuw <i>Larus cachinnans</i>	111	300	113	247	5	10
Grauwe Franjepoot <i>Phalaropus lobatus</i>	73	128	58	82	1	1
Grauwe Kiekendief <i>Circus pygargus</i>	50	63	83	111	0	0
Grauwe Klauwier <i>Lanius collurio</i>	44	51	48	60	1	1
Grote Burgemeester <i>Larus hyperboreus</i>	38	38	51	50	26	28
Grote Pieper <i>Anthus richardi</i>	55	61	57	63	0	0
Grote Zilverreiger <i>Egretta alba</i>	130	131	59	59	13	13
Hop <i>Upupa epops</i>	14	14	31	31	2	2
Ijsduiker <i>Gavia immer</i>	37	37	48	49	1	1
Ijsgors <i>Calcarius lapponicus</i>	235	827	321	1459	11	32
Ijsvogel <i>Alcedo atthis</i>	701	820	1110	1380	142	153
Klapekster <i>Lanius excubitor</i>	378	424	458	538	136	142
Kleine Alk <i>Ala alle</i>	58	95	125	3834	49	335
Kleine Vliegenvanger <i>Ficedula parva</i>	13	13	21	23	0	0
Kleine Zilverreiger <i>Egretta garzetta</i>	8	14	22	25	0	0
Kraanvogel <i>Grus grus</i>	183	10047	150	3048	26	1900
Krooneend <i>Netta rufina</i>	122	228	93	201	41	141
Kuifaalscholver <i>Phalacrocorax aristotelis</i>	22	28	72	89	25	36
Kwak <i>Nycticorax nycticorax</i>	101	111	56	71	0	0
Middelste Jager <i>Stercorarius pomarinus</i>	88	126	115	171	0	0
Morinelplevier <i>Charadrius morinellus</i>	23	38	49	148	2	3
Notekraker <i>Nucifraga caryocatactes</i>	3	3	3	9	1	1
Ooievaar <i>Ciconia ciconia</i>	243	576	365	814	33	45
Ortolaan <i>Emberiza hortulana</i>	35	37	76	115	4	5
Papegaaiduiker <i>Fratercula arctica</i>	25	28	72	91	8	11
Pestvogel <i>Bombicilla garrulus</i>	53	369	151	1193	35	460
Raaf <i>Corvus corax</i>	258	690	281	819	93	567
Reuzenster <i>Sterna caspia</i>	74	179	80	179	1	1
Rode Wouw <i>Milvus milvus</i>	180	185	189	212	52	57
Roodhalsgans <i>Branta ruficollis</i>	55	67	90	123	19	27
Roodpootvalk <i>Falco vespertinus</i>	97	155	103	158	1	1
Rosse Franjepoot <i>Phalaropus fulicarius</i>	24	32	32	32	0	0
Rouwkwikstaart <i>Motacilla alba yarrellii</i>	106	313	126	300	14	21
Slechtvalk <i>Falco peregrinus</i>	497	541	482	556	65	76
Smelleken <i>Falco columbarius</i>	674	724	735	824	104	110
Sneeuwgans <i>Anser caerulescens</i>	72	156	141	231	20	31
Sneeuwgors <i>Plectrophenax nivalis</i>	421	5854	448	5476	82	1300
Steltkluut <i>Himantopus himantopus</i>	108	268	43	140	0	0
Strandleuwerik <i>Eremophila alpestris</i>	63	353	90	621	11	117
Temmincks Strandloper <i>Calidris temminckii</i>	135	418	111	318	1	1
Velduil <i>Asio flammeus</i>	330	660	288	441	20	27
Visarend <i>Pandion haliaetus</i>	278	319	287	318	14	14
Vorkstaartmeeuw <i>Larus sabini</i>	21	28	70	82	0	0
Waterspreeuw <i>Cinclus cinclus</i>	48	54	14	14	22	22
Witbuikrotgans <i>Branta bernicla hrota</i>	7	9	16	23	6	28
Witooggeend <i>Aythya nyroca</i>	36	41	29	35	7	7
Witvleugelster <i>Chlidonias leucopterus</i>	39	80	34	62	1	1
Zeearend <i>Haliaeetus albicilla</i>	43	53	41	45	2	2
Zwarte Ooievaar <i>Ciconia nigra</i>	42	61	56	87	1	1
Zwarte Wouw <i>Milvus migrans</i>	112	126	146	167	4	5
Zwartkopmeeuw <i>Larus melanocephalus</i>	252	365	79	481	24	39
TOTAAL	7255	27129	8548	26701	1168	5877

voor 1990 binnen te komen. Daar is het ook nog niet te laat voor. Laat iedereen die nog waarnemingen van BSP-nb soorten heeft die nog niet zijn ingestuurd, dit alsnog doen!

Alle BSP-nb soorten zijn in 1989 en 1990 gezien. In het eerste jaar is de Dwerggans met slechts één melding (twee exemplaren) tot nu toe het minst vertegenwoordigd; waar blijven de overige waarnemingen? Voor 1990 is de Notekraker voorlopig de hekksluiter, met drie waarnemingen. De meest gemelde soorten zijn zowel in 1989 als in 1990 Ijsvogel en Smelleken.

Wat betreft aantallen ziet de lijst er anders uit. Soorten die vaak in (grote) groepen worden gezien voeren nu de boventoon zoals Kraanvogel en Sneeuwgorzen en in 1990 ook de Kleine Alk (!). De meeste soorten worden zowel voor 1989 als 1990 uit de noordelijke districten (D1-3) en Zeeland (D14) gemeld. Al deze districten komen boven de 50 soorten (van de 58 op de lijst).

Voor informatie over het project kunt u altijd terecht bij: Ward Hagemeijer, SOVON, Rijksstraatweg 178, 6573 DG Beek-Ubbergen, Nederland, telefoon 08895-43753.

DBA-nieuws

Betaling van abonnementsgeld voor 1992 Bijgevoegd bij dit nummer van Dutch Birding treft u een acceptatiekaart aan waarmee u het abonnementsgeld voor 1992 kunt voldoen. Namens de penningmeester verzoeken wij u om dit per omgaande te doen. Jaarlijks kost het versturen van herinneringen veel tijd en geld die beide beter besteed kunnen worden, bijvoorbeeld aan verdere verbetering van het tijdschrift. Als u de acceptatiekaart vandaag nog invult verstuurt, heeft u er geen omkijken meer naar. Dat komt zowel Dutch Birding als uzelf ten goede!

DBA-vogeldag op zaterdag 22 februari 1992 te Utrecht De lezer wordt er aan herinnerd dat op zaterdag 22 februari 1992 de jaarlijkse DBA-vogeldag plaats vindt, ditmaal in het gebouw Trans 3 aan de Padualaan in de Uithof, Utrecht. De dag begint om 11:00 (zaal open 10:00) en duurt tot c 17:00. De toegangsprijs bedraagt NLG 7.50. Voor het programmaoverzicht wordt verwezen naar Dutch Birding 13: 5. Iedere geïnteresseerde vogelaar is van harte welkom.

Eerste 'Euro Bird Week' op Texel in oktober 1991 Van 12 tot 19 oktober 1991 werd op Texel de eerste 'Euro Bird Week' gehouden. De combinatie van een bijeenkomst voor genodigden van dwaalgastencentra's uit heel Europa en Amerika en een uitgebreide versie van de 'normale' Dutch Birding-vogelweek, met veel buitenlandse vogelaars en elke avond lezingen, bleek een groot succes. In totaal hebben c 250 vogelaars de week op Texel doorgebracht.

Wat vogels betreft, was vooral de herkomst van de gevonden zeldzaamheden opmerkelijk; ze kwamen letterlijk uit alle windstreken. Hoogtepunten uit het noorden waren een Roodkeelpieper *Anthus cervinus* in zomerkleed die zich de eerste 2 dagen goed liet bekijken op een stoppeltveld, een tweede-winter Kleine Burge-meester *Larus glaucooides* die op 17 oktober op een akker zat en een zeer tamme Notekraker *Nucifraga caryocatactes* die zich van zeer nabij liet bekijken bij De Koog vanaf 14 oktober. Uit het zuiden kwamen een Hop *Upupa epops* (de derde in de afgelopen 4 Texel-woeken) die

enkele dagen rond het Loodsmansduin zat en, al eerder aanwezig, een Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta* in het Ottersaat. Uit het (verre) oosten kwamen een Humes Bladkoning *Phylloscopus humei* die van 12 tot 14 oktober in de Tuintjes en bij camping De Robbejager zat (en die aanleiding gaf tot veel discussie; gelukkig was Per Alström aanwezig om de knoop ten gunste van Humes door te hakken) en twee eerste-winter Aziatische Roodborsttapuiten *Saxicola torquata maura*, respectievelijk op 14 en 15 oktober bij de noordpunt en op 15 oktober bij het Loodsmansduin. Ult het westen, tenslotte, kwam een adult mannetje Amerikaanse Smient *Anas americana* dat, na ontdekking door Peter Barthel op 16 oktober, twee dagen bij boerderij Zeeburg verbleef. Daarnaast brachten de winderige dagen in de tweede helft van de week een aantal meer en minder overtuigende Kleinste Jagers *Stercorarius longicaudus*, een Vorkstaartmeeuw *L. sabini*, minimaal één Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicarius* en een paar Kleine Alken *Alle alle*. Opvallend was het vrijwel ontbreken van een aantal 'vaste' Texel-gasten zoals Bladkoning *P. inornatus* (één) en Grote Pieper *A. richardi* (alleen enkele overvliegende exemplaren). Een heuse 'klapper' van de week' bleef helaas ook dit jaar uit. Het mannetje Witkopgors *Emberiza leucocephalos* dat op 14 oktober (te) kort gezien werd bij het Loodsmansduin had deze eretitel zeker gekregen als de vogel had besloten om zich wat beter en langer te laten bekijken.

De zeven lezing-avonden boden, voor een goed tot zeer goed gevulde zaal van het NIOZ, een keur aan afwisselende onderwerpen. De eerste avond presenteerde Lasse Laine zijn nieuwste 'mystery-bird'-competitie. Hier lieten de buitenlandse gasten zich nadrukkelijk gelden. Winnaar werd Lars Jonsson met 137 van de 150 punten, tweede was Per Alström en derde Killian Mullarney. Enno Ebels was met 103 punten de beste Nederlander. De volgende avonden waren minder spannend maar zeker niet minder leerzaam. Met name de twee Amerikaanse sprekers, Paul Lehman en Don Roberson, toonden zich een meester in de kunst van het vertellen.

De 'kleine meeting' voor de genodigden bestond uit een samenkomst van c 45 (ex-)leden van dwaalgastencentra's.

commissies uit 14 Europese landen en de VS, alsmede redactieleden van Dutch Birding, met als doel te praten over het werk van dwaalgastencommissies. De eerste twee dagen zijn vooral besteed aan technisch-procedurele aspecten, de rest van de week werden in halve-dag sessies diverse actuele determinatieproblemen (soms letterlijk) onder de loupe genomen. Belangrijke resultaten van deze bijeenkomst zijn oa het opzetten van betere informatie-uitwisseling over (mogelijke) 'escapes' en de oprichting van een Europese checklist-commissie die zich bezig gaat houden met het beoordelen van in Europa nieuw vastgestelde soorten. Over deze commissie zal in de nabije toekomst nadere berichtgeving volgen.

Ondanks het grotere aantal vogelaars op het eiland was er nergens sprake van overbevolking. Gelukkig bleven incidenten vrijwel uit, al mag het conflict met al te gretige fotografen bij een Aziatische Roodborstapuit niet onvermeld blijven.

Het is de bedoeling dat deze bijeenkomst over bijvoorbeeld 2 jaar een vervolg krijgt in een ander Europees land, volgens een vergelijkbare formule als deze eerste Euro Bird Week.

Het DBA-bestuur wil hierbij graag alle (vrijwillige) medewerkers aan de Euro Bird Week (c 40 mensen!), het NIOZ, Jeugdherberg Panorama, Restaurant De Toren, Staatsbosbeheer en, niet in de laatste plaats, de sponsor van deze week, *Nuts Ziektekostenverzekering*, hartelijk danken voor hun hulp en inzet.

First Euro Bird Week on Texel in October 1991 The first international Euro Bird Week took place on the Dutch Wadden island of Texel, Noordholland, from 12 to 19 October 1991. The week consisted of a small meeting for invited guests representing European and American rarities committees and a public meeting for birders from all over Europe, with daily birding on the island and lectures in the evenings. The week was attended by c 250 birders and can be considered a great success.

During the week, rarities coming from virtually every global direction were discovered on the island. A confiding summer-plumaged Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, a second-winter Iceland Gull *Larus glaucoides* and a very confiding Nutcracker *Nucifraga caryocatactes* came from the north, a Hoopoe *Upupa epops* and a long-staying Little Egret *Egretta garzetta* came from the south. An adult male American Wigeon *Anas americana* came from the west and a Hume's Yellow-browed Warbler *Phylloscopus humei* and two first-winter Siberian Stonechats *Saxicola torquata maura* had made it from the east to attend this ornithological event. The Hume's provoked

a lot of discussion but finally Per Alström that the call was definitely more like *P. humei* rather than Yellow-browed Warbler *P. inornatus*.

During the second half of the week, rough weather prevailed, bringing several passing Long-tailed Skuas *Stercorarius longicaudus*, a Sabine's Gull *L. sabini*, a few Grey Phalaropes *Phalaropus fulicarius* and several Little Auks *Alle alle*. Remarkably, 'regular' autumn vagrants such as Yellow-browed Warbler and Richard's Pipit *A. richardi* were relatively scarce this year. The week also failed to produce a real mega-star: a male Pine Bunting *Emberiza leucocephalos* tried to win this title but showed himself too briefly and could not be relocated, despite intensive searching.

The seven evening lectures brought a wealth of subjects and information. Lasse Laine opened with a new mystery-bird competition in which the foreign birders proved to be superior. Lars Jonsson, Per Alström and Killian Mullaney ended on first to third places. During the other evenings, identification of Thayer's Gull *L. g. thayeri*, birds of the USSR, Nearctic vagrants on Iceland, birds of the post-war Persian Gulf, *Phylloscopus* warblers and birding in the USA all received a thorough treatment.

The small meeting was attended by c 45 present (and former) members of rarities committees from 14 European countries and the USA, with the aim to discuss the work of such committees. The first 2 days were devoted to technical matters and during the rest of the week, current identification topics were discussed in half-day sessions (the rest of the time was spent birding). Agreement was reached on the formation of a European checklist committee (dealing with all birds new to Europe) and on the improvement of the registration and exchange of news concerning escapes and possible escapes. All participants agreed that this meeting had been of great importance and a stimulating event for all those involved with the work of rarities committees.

We hope and expect that this first Euro Bird Week will be followed by a comparable event in the near future. We already heard rumours about spring 1993 on Öland, Sweden...

The board of the Dutch Birding Association would like to thank all participants of the small meeting and all other foreign birders for coming to Texel (and thus risking to miss good birds in their home country), all the volunteers (c 40!) involved with the preparation and practical arrangements of this week, the youth hostel 'Panorama', restaurant 'De Toren' (during bad weather completely taken over by comfort-loving sea-watchers), the Department of Forestry and, last but not least, the sponsor of the Euro Bird Week, *Nuts Ziektekostenverzekering* (an insurance company!).

Aankondigingen & verzoeken

European Migrant Birds in Africa The 'European Migrant Birds in Africa' EMBA is a new organization set up to study and help protect European birds in their African

winter quarters. Each year, millions of 'our' birds migrate across the Sahara desert from their northern breeding grounds. Although these birds have been studied and are

protected in parts of Europe many aspects of their life in Africa are still unknown.

EMBA's aims are 1 Research; much still needs to be learned about the ecology of the birds and the problems (natural as well as man-induced hazards) they face, 2 Conservation; working with local authorities and other international organisations, EMBA will assist with conservation measures where appropriate and 3 Education; training in identification and survey skills will be given in Africa and key personnel will be offered the chance to visit Europe for further training.

Membership of the EMBA supporters scheme is encouraged. Supporters receive two newsletters per year, one in the summer with some results of the past winter's field work and plans for the future, and one in the winter with hot-of-the-press news of 'our' birds in Africa. An annual report will also be sent to each supporter. It is possible to become 'individual', 'family', 'business' or 'corporate' supporter at rates of GBP 10.00, GBP 12.00, GBP 25.00 or GBP 200.00, respectively.

For more information, please write to: EMBA, Fen Cottage, Creeping St Mary, Ipswich, Suffolk IP6 8QE, UK.

Forktail/Leica Award results The Relict Gull *Larus relictus*, one of the least known gulls in the world, has recently been the object of a study carried out by He Fen-qi and Zhang Yin-sun of the Department of Zoology, Academica Sinica, Beijing, China, and funded by the Forktail/Leica Award. Remarkably, until the breeding grounds of the Relict Gull were discovered in 1968, over a century of ornithological investigations in central and eastern Asia had failed to appreciate the existence of this species. Only a few breeding sites for this species have been found, it is listed as globally threatened by the International Council for Bird Preservation and their breeding ecology is very poorly known.

In spring 1990, He Fen-qi and Zhang Yin-sun discovered one of the largest known colonies at Taolimiao-Alashan Nur at Ordos in Inner Mongolia. This year, they set out to study the ecology of this colony and search for new sites. The original colony was slightly smaller this year, 491 nests as opposed to 581 last year. This was compensated for by an increase in average clutch size, 2.52 as opposed to 2.19, meaning that the colony produced almost the same number of eggs. Disturbance by Upland Buzzard *Buteo hemilasius* delayed the hatching, the rate of which was substantially decreased this year, 67% as opposed to 100%. There was also a high mortality of chicks with at least 250 being found dead. This was apparently caused by human disturbance.

A survey of other suitable sites in the Mausou desert, eastern Ordos, revealed another breeding colony of 624 nests and nearly 500 non-breeding individuals.

The Oriental Bird Club is grateful to Leica Camera for providing the funding that has made this important work possible.

For further information please contact: Nigel Lindsey, Flat 2, 6 Parkers Road, Broomhill, Sheffield S10 1BN, UK, telephone +44-742-671889 (home) or +44-742-434343, extension 4905 (work).

Peter Grant Memorial Award In celebration of the life and work of the late Peter Grant, who was chairman of the British Rarities Committee and a member of the editorial boards of *British Birds* and *Birding World*, the Trustees of the Peter Grant Memorial Trust have announced *The Peter Grant Memorial Award* which aims to stimulate birders to produce articles of a high standard on matters of bird identification. Annual prizes will be awarded to the author(s) of the best bird identification paper or article written in English published during the year. A prize of USD 1000 will be awarded for the best work concerned with Nearctic birds and GBP 500 for the best work on Palearctic birds; there will also be runners up prizes of USD 300 and GBP 150, respectively.

To be eligible, the work can be of any length and should be appropriately illustrated, either with photographs or artwork. Entries will be submitted on the author's behalf by the editors of the journals in which the papers or articles are published. The first awards will be made in March 1993 relating to papers or articles published in 1992. The award is sponsored by the American bird-tour company *Wings* with which Peter Grant was associated. For further information and for a copy of the guidance notes for prospective authors and editors, please write to: Mrs D Grant, 14 Heathfield Road, Ashford, Kent TN24 8QD, UK.

Vogeljaar Vogelkalender 1992 De traditionele vogelkalender van de Stichting het Vogeljaar is weer verschenen, wederom zowel in een Nederlandse als in een Franstalige editie. Zoals altijd is de kalender 14-daags, in kleur en met afscheurbaar kalendarium zodat aan het eind van het jaar een mooi vogelboekje overblijft.

U kunt de Vogelkalender 1992 bestellen door overmaking van NLG 15.00 op postrekening 4325, tnv de penningmeester van het kalenderfonds, Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel, Nederland. In België kan de kalender besteld worden door overmaking van BEF 300 op postrekening 0000296530-01, tnv Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van Vogels, Veeweidestraat 43, 1070 Brussel, België. De Franstalige editie van de kalender is te verkrijgen door hetzelfde bedrag op één van de bovenstaande rekeningen over te maken, onder vermelding van 'Franstalige kalender'.

World conference on birds of prey and owls From 10 to 17 May 1992, the 'IV World conference on birds of prey and owls' will be held in Berlin, Germany. The scientific programme will address the following themes: 1 Systematics and taxonomy of raptors with emphasis on modern methodology, 2 Aspects of longterm changes in numbers and distribution of raptors and owls, 3 Declining raptor populations: their biology and conservation, 4 Environmental contaminants and raptors, 5 Trapping, marking and radio-tagging techniques, 6 Tropical rain forests and raptors, 7 Biology and conservation of the large falcons in the subgenus *Hierofalco*, 8 Reintroductions of eagles, vultures and other raptors, 9 Population ecology of owls, and 10 Biology of extirpated, rare or lesser-known owls.

All participants are free to submit contributions which

may consist of oral presentations, posters and films. Proposals for contributions must be submitted to the conveners of the relevant session not later than 15 January 1992.

For a more detailed information leaflet, registration forms and further inquiries, please contact the World

Working Group on Birds of Prey, 15b Bolton Gardens, London SW5 0AL, UK, telephone +44-713701896; or Wangenheimstrasse 32, 1000 Berlin 33, Germany, telephone +49-308254131 or +49-308818525, telefax +49-308928067.

Recent WP reports

This review of recent reports of rare and interesting birds in the Western Palearctic refers mainly to **July** and **August 1991**. The records are largely unchecked, not authenticated.

A **Soft-plumaged Petrel** *Pterodroma mollis* passed St John's Point, Down, Ireland, on 20 August. At Tyne-mouth, Tyne and Wear, Britain, a **dark-rumped petrel** was netted in the early hours of 31 July. Surprisingly, it was the same bird ringed there on 7 July 1990 (cf *Birding World* 3: 224, 1990). A **Sandhill Crane** *Grus canadensis* was present on the Shetlands, Britain, from 17 to 27 September. Presumably, the same bird turned up in the Bandpolder, Friesland, Netherlands, on 28-29 September (cf plate 219). On 2 August, two adult **Demoiselle Cranes** *Anthropoides virgo* were recorded near Bulanik, Turkey. An adult **Greater Sand Plover** *Charadrius leschenaultii* moulting out of summer plumage was on the Don

Estuary, Grampian, Britain, on 18-19 August. Immature **Caspian Plovers** *C asiaticus* were identified near Bulanik, Turkey, on 3 August (two) and near Hurghada, Egypt, on 10 August. Along the Gulf coast, between Tanaqib and Al Jubayl, north-eastern Saudi Arabia, 120 **White-tailed Plovers** *Chettusia leucura* were counted in July. Israel's first **Long-toed Stint** *Calidris subminuta* was trapped at Eilat on 25 August. Two adult **Least Sandpipers** *C minutilla* were recorded in the UK: one at Beacon Lane Ponds, Kilnsea, Humberside, on 28-29 July and another at Landulph Marsh, Cornwall, on 25 August. This 'peep' remains a great rarity on the Continent ('Europe'). The first record of **Sabine's Gull** *Larus sabini* for the UAE and Arabia occurred at Sharjah from 25 June to late July. (Initially, this (adult) bird was identified as a first-summer Little Gull *L minutus*.) With the record of six chicks of **Sandwich Tern** *Sterna sandvicensis* in a tern colony near Tanaqib in July, Saudi Arabia added a new breeding bird

216 Caspian Plover *Charadrius asiaticus*, Bulanik, Turkey, 3 August 1991 (Martin Renner)

217 Sandhill Crane *Grus canadensis*, Shetlands, Britain, september 1991 (Robin Chittenden)

218 Long-toed Stint *Calidris subminuta*, Eilat, Israel, 25 August 1991 (Hadoram Shirihi)

to its list. A **Bridled Tern** *S anaethetus* stayed around the Isles of Scilly, Britain, from 7 July to at least 13 August. Finland's first **Blue-cheeked Bee-eater** *Merops persicus* was at Sodankylä, Lappi, on 9 July. Two **Rollers** *Coracias garrulus* reached Britain: one at Holkham Pines, Norfolk, on 29 July and another between Panteg and Mathry, Dyfed, on 2-11 August. A male **Pied Wheatear** *Oenanthe pleschanka* at Skagen, Nordjylland, on 14 June was the first for Denmark. The records of male Pied Wheatears at Isikli, c 23 km north-west of Gaziantep, Turkey, on 26 July (two) and at East Van Hills, Turkey, on 1 August are worth mentioning. Belgium's first **Black-eared Wheatear** *O hispanica* (adult male) remained at Bastogne, Luxembourg, from 24 to 29 July. A **Paddyfield Warbler** *Acrocephalus agricola* was ringed at Skagen, Nordjylland, on 10 June, constituting the second record for Denmark. Three **Upcher's Warblers** *Hippolais languida* were reported at Sharm el Sheikh, Sinai, on 24 August; so far,

there are no acceptable records for Egypt (cf S M Goodman & P L Meininger, The birds of Egypt, Oxford, 1989, p 488). The record of an adult male **Narcissus Flycatcher** *Ficedula narcissina* trapped at Falsterbo, Skåne, on 2 June has been considered to be an escape by the Swedish rarities committee. A pair of **Lesser Grey Shrikes** *Lanius minor* bred successfully in eastern Steiermark, Austria (the only regular breeding site in Austria is at Seewinkel, Burgenland). The record of a **Fan-tailed Raven** *Corvus rhipidurus* at Sharm el Sheikh, Sinai, Egypt, on 23 August was the first in 8 years. On 30 July, more than 5000 **Rose-coloured Starlings** *Sturnus roseus* were at Tatvan, Turkey. Belgium's second **Yellow-breasted Bunting** *Emberiza aureola* was trapped at Het Zwin, Westvlaanderen, on 19 August.

I wish to thank Arnoud van den Berg, Hauke Kahl, Martin Renner, Peter Symens and Ruud Vlek for their help in compiling this review.

Gerald J Oreel, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam, Netherlands

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland beslaat voornamelijk de maanden **september** en **oktober 1991**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres.

PIJLSTORMVOGELSTOTVALKEN **Grauwe Pijlstormvogels** *Puffinus griseus* en **Noordse Pijlstormvogels** *P puffinus* werden voornamelijk gemeld tijdens de overgang van september naar oktober, waarbij de Grauwe Pijlstormvogel minstens tweemaal zo algemeen was. Meldingen van **Stormvogeltjes** *Hydrobates pelagicus* kwamen van Terschelling Fr op 23 september, Westkapelle Z en Camperduin Nh (vier) op 19 oktober en van Kijkduin Zh op 24 oktober. c 100 **Vale Stormvogeltjes** *Oceanodroma leucorhoa* werden doorgegeven, voornamelijk op 2 oktober en rond 19 oktober. **Kuifaalscholwers** *Phalacrocorax aristotelis* werden gezien bij Katwijk aan Zee Zh op 3 oktober, op de Maasvlakte Zh op 14 oktober (twee), bij Scheveningen Zh op 19 oktober, bij IJmuiden Nh op 20 oktober en bij Egmond aan Zee Nh op 27 oktober. Een onvolwassen **Kwak** *Nycticorax nycticorax* zat op 14 september in Vatrop op Wieringen Nh. Een **Kleine Zilverreiger** *Egretta garzetta* wist het aardig vol te houden op Texel Nh in het Ottersaat ten noorden van Oudeschild van 5 september tot ver in oktober. **Grote Zilverreigers**

E alba werden in september nog sporadisch gezien langs de Oostvaardersdijk Fl (maximaal twee). Op 12 oktober zat er één in het Soerendonks Goor Nb en op 16 oktober vloog er één langs Vlissingen Z. In de Grote Peel Nb/L werden tot 4 september de in de vorige rubriek genoemde vier **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* gezien. Verder waren er waarnemingen langs de Oostvaardersdijk op 1 september, in de Ooypolder Gld op 4 september (twee), 14 september (één) en 15 september (drie), over Hoevelaken Gld op 5 september, in de Grote Peel op 8 september, bij Beuningen Gld van 8 tot 11 september (twee) en langs de Kievitsweg Fl op 12 september. **Sneeuwganzen** *Anser caerulescens* waren aanwezig in de Lauwersmeer Gr vanaf 14 september, bij St Kruis Z op 26 en 27 oktober (twee), bij Sondel Fr op 29 oktober (zeven) en langs de Wulpweg Fl op 31 oktober (twee). De **Ross' Gans** *A rossii* van Stellendam Zh was weer aanwezig vanaf 29 oktober. Een **Witbuikrotgans** *Branta bernicla hrota* werd vanaf 12 oktober gemeld op Texel in Polder de Eendracht. Ook werden al **Roodhalsganzen** *B ruficollis* gemeld bij Groningen Gr op 9 september en bij Parrega Fr op 29 oktober. Een **Amerikaanse Smient** *Anas americana* werd op 16 en 17 oktober gezien op Texel in Polder de Eendracht. Niet minder dan 21 **Krooneenden** *Netta rufina* werden op 11 oktober geteld in De Botshol U. Een **Witoogend** *Aythya nyroca* was op 12 oktober aanwezig op de Zevenhuizerplas Zh. Tot 12 september werden nog vier **Zwarte Vrouwen** *Milvus migrans* doorgegeven en op 11 oktober vloog er nog één over Hoevelaken. Verspreid over de periode werden ook nog 10 **Rode Vrouwen** *M milvus* gemeld. Vanaf 12 september was een **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* aanwezig in het Oostvaardersplassengebied. Op 5 oktober vloog er tevens een langs het Muiderzand Fl en op 6 oktober zat er een bij de Dintelse Gorzen Nb. Vanaf 14 oktober was er

219 Canadese Kraanvogel *Grus canadensis*, Bandpolder, Friesland, 29 september 1991 (Arnoud B van den Berg)

220 Kleine Geelpootruiter *Tringa flavipes*, nabij Flauwersinlaag, Zeeland, oktober 1991 (Henk Harmsen)

221 Kleine Zilverreiger *Egretta garzetta*, Texel, Noordholland, september 1991 (Piet Munsterman)

222 Grote Grijze Snip *Limnodromus scolopaceus*, Oudega, Friesland, september 1991 (Koen van Dijken)

één aanwezig in de Lekuiterwaarden ten noorden van Culemborg Gld. Naast de twee hiervoor genoemde pleisteraars werden op 27 oktober Zeearenden gezien bij Budel-Dorplein Nb, in Hoevelaken, over Meijendel Zh en over Wageningen Gld en nog één exemplaar zat op 29 oktober te Duurswoude Fr. Een **Steppiekiekendief** *Circus macrourus* werd waargenomen en gefotografeerd in Vlissingen op 5 september. c 35 **Visarenden** *Pandion haliaetus* werden gemeld, voornamelijk rond de 2e week van september. **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* werden gemeld op 13 september te Wissenkerke Z, op 20 september te Oudega (gemeente Smalingerland) Fr, op 21 september te Westkapelle, op 4 oktober te 's-Hertogenbosch Nb en op 5 oktober bij Schiphof Nh en bij Wassenaar Zh. Van de 40 gemelde **Slechtvalken** *F peregrinus* kwam de helft uit de laatste 2 weken van oktober.

RALLEN TOT ALKEN Een **Klein Waterhoen** *Porzana parva* werd gezien op Terschelling op 10 september. Enkele 100en **Kraanvogels** *Grus grus* lieten zich tellen van 19 tot 28 september en vanaf 26 oktober. Een onvoorziene, doch welkome aanvulling op de Nederlandse avifaunistische lijst vormde de **Canadese Kraanvogel** *Grus canadensis* die van 28 tot 30 september bij Paesens Fr verbleef. Hoogstwaarschijnlijk betreft het hier een exemplaar dat kort daarvoor op de Shetlands in Groot-Brittannië werd waargenomen (cf Dutch Birding 13: 196, 1991, en plaat 217). De twee voortvluchtige **Amerikaanse Steltkluten** *Himantopus (himantopus) mexicanus* overvielen op 7 en 8 september de Mokkebank in Zuidwest-Friesland. **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* werden gezien op de Strabrechtse Heide Nb op 3 september, bij het Veerse Meer Z op 7 september, bij Castricum Nh

rond 12 september (vangst), in de Kennemerduinen Nh op 13 september, op Texel op 20 september, op Terschelling vanaf 23 tot 28 september (twee) en van 2 tot 5 oktober (één) en bij de Dintelhaven Zh op 1 oktober (twee). Een langverwachte 'tick' vormden de twee **Kleine Goudplevieren** *Pluvialis fulva* dit najaar. Was er nog enige twijfel over het exemplaar dat van 13 tot 18 september in de omgeving van Middelburg Z verbleef, het exemplaar dat van 20 september tot 5 oktober op Texel in de omgeving van de Mokbaai zat, was eenvoudiger te determineren. Een woeste melding door een anders zo voorzichtige vogelaar, betrof die van een 'dode' **Grote Kanoet** *Calidris tenuirostris* in de middag van 19 september langs de Oostvaardersdijk. Gelukkig bleek de vogel springlevend en was daar aanwezig tot 25 september. Tot ieders verbazing werd dit exemplaar herontdekt in De Putten bij Camperduin op 29 september. Tot 6 oktober was de vogel hier waar te nemen. Uiteraard betrof het hier een nieuwe soort voor Nederland. **Gestreepte Strandlopers** *C melanotos* waren aanwezig in Oostmahorn Fr tot 1 september, bij de Mokkebank op 10 september, langs de Oostvaardersdijk van 21 tot 25 september, bij Lisse Zh op 21 en 22 september, bij Spaarnwoude Nh van 21 tot 24 september en bij Zwolle O op 15 oktober. Een **Poelsnip** *Gallinago media* werd op 13 oktober gemeld in de HW-duinen Zh. De **Grote Grijs Snip** *Limnodromus scolopaceus* van Oudega bleef aanwezig tot 5 oktober. **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* waren aanwezig tot 4 september langs de Philipsdam Z (twee), tot 8 september langs de Oostvaardersdijk en op 28 september weer een exemplaar langs de Philipsdam. De tweede aanvaardbare waarneming van een **Kleine Geelpootruiter** *T flavipes* voor Nederland betrof een

223 Kleine Goudplevier *Pluvialis fulva*, Texel, Noordholland, september 1991 (Jaap van 't Hof)

224 Kleine Goudplevier *Pluvialis fulva*, nabij Middelburg, Zeeland, september 1991 (Hans Gebuis)

225 Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus*, adult, Terschelling, Friesland, september 1991 (Arie Ouwerkerk)

226 Grote Kanoet *Calidris tenuirostris*, De Putten bij Camperduin, Noordholland, 1 oktober 1991 (René van Rossum)

227 Noordse Boszanger *Phylloscopus borealis*, Bloemendaal, Noordholland, 9 september 1991 (Arnoud B van den Berg, VRS Cornelis van Lennep)

228 Raddes Boszanger *Phylloscopus schwarzi*, Terschelling, Friesland, 10 oktober 1991 (Arie Ouwerkerk)

exemplaar dat van 7 tot 11 oktober bij de Flauwers Inlaag Z verbleef. Hiermee was het kwartet spectaculaire 'stelt'lopers compleet en werd het relatief slappe voorjaar snel vergeten. **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* waren er op 1 september nog in de Lauwersmeer (vijf) en langs de Oostvaardersdijk (twee), op 6 september te Lauwersoog Gr, op 7 september langs de Philipsdam, op 14 en 15 september te Noordwijkerhout Zh en op 22 september weer langs de Oostvaardersdijk samen met een **Rosse Franjepoot** *P. fulicarius*. Verder waren er Rosse Franjepoten in IJmuiden op 28 september en 18 oktober, in Scheveningen op 2 oktober, bij Lauwersoog op 19 (één) en 25 oktober (twee) en nog eens langs de Oostvaardersdijk op 20 oktober. C 140 **Middelste Jagers** *Stercorarius pomarinus* vlogen, voornamelijk in oktober langs de kust. Het vermelden waard is het aantal van meer dan 30 **Kleine Jagers** *S. parasiticus* op 7 september langs Diemen Nh. Ook werden 28 **Kleinste Jagers** *S. longicaudus* langs de kust gemeld, met een piek in de 3e week van oktober. Ook nog eens 25 **Vorkstaartmeeuwen** *Larus sabini* werden opgemerkt, vooral rond 2 en 19 oktober. Een tweede-winter **Kleine Burgemeester** *L. glaucoides* was aanwezig op Texel op 17 oktober. **Grote Burgemeesters** *L. hyperboreus* zaten langs de Brouwersdam Zh vanaf 18 september, in Scheveningen op 19 en 20 september, op Schiermonnikoog Fr op 16 september en in Katwijk aan Zee op 24 oktober. **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* werden nog gezien op Terschelling op 8 september, op Texel op 22 september en bij Lauwersoog op 19 oktober. **Reuzensterns** *Sterna caspia* werden nog de gehele maand september gezien, vooral langs de Friese IJsselmeerkust. **Witvleugelsterns** *Chlidonias leucopterus* zaten bij de Houtribhaven Fl op 7 september en langs de Oostvaardersdijk op 24 en 25 september. Vanaf 19 oktober werden 45 **Kleine Alken** *Alle alle* gezien. **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* werden gemeld op 21 september vanaf de boot voor de kust van IJmuiden, op 6 oktober op Terschelling, op 19 oktober bij Lauwersoog, op 25 oktober bij Camperduin en op 26 oktober bij IJmuiden.

GIERZWALUWEN TOT GORZEN Op 13 oktober werd een vrij late **Gierzwaluw** *Apus apus* gemeld bij Harderwijk Gld. Een **Alpengierzwaluw** *A. melba* werd op 29 september door enkele gelukkige vogelaars waargenomen bij de Mokbaai op Texel. Een **Scharrelaar** *Coracias garrulus* vloog op 5 oktober over telpost Parnassia bij Bloemendaal Nh. **Hoppen** *Upupa epops* waren aanwezig op Schiermonnikoog van 11 tot 13 september en op 16 oktober en op Texel op 5 oktober en van 13 tot 15 oktober. **Grote Piepers** *Anthus richardi* werden de gehele periode gemeld (c 40) met een lichte voorkeur voor de 3e week van oktober in tegenstelling tot **Duinpiepers** *A. campestris* waarvan de doortrek in de loop van september geheel afneemt (16 meldingen). Niet minder dan 20 **Roodkeelpiepers** *A. cervinus* werden tussen 21 september en 12 oktober doorgegeven. Een onvolwassen Ci-

troenkwikstaart *Motacilla citreola* werd op 1 september gemeld van Texel. Een vroege **Pestvogel** *Bombycilla garrulus* werd op 29 september overvliegend gezien bij Vlissingen. Een **Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* werd op 21 oktober geringd bij Castricum. Twee eerste-winter **Aziatische Roodborstapuiten** *Saxicola torquata maura* zaten op Texel op 14 en 15 oktober. Ook dit jaar konden de ringers weer een soort aan de Nederlandse lijst toevoegen. Een **Siberische Snor** *Locustella certhiola* hing op 5 oktober in het net bij Castricum. Een **Waterrietzanger** *Acrocephalus paludicola* werd op 7 september gemeld bij de Vlinderbalg in de Lauwersmeer. Een **Kleine Spotvogel** *Hippolais caligata* werd op 30 september geclaimd bij de Dintelhaven. In de AW-duinen Nh en de Kennemerduinen samen werden in september zeven **Sperwergramussen** *Sylvia nisoria* gevangen. Waarnemingen waren er op 4 oktober in Katwijk aan Zee, op 5 oktober op het Kornwerderzand Fr en op 7 oktober bij De Cocksdorp op Texel. Ook **Noordse Boszangers** *Phylloscopus borealis* belandden in het net: op 9 september in de Kennemerduinen en op 5 oktober te Oosterend, Terschelling. De enige **Pallas' Boszanger** *P. proregulus* zat op 9 oktober te West-Terschelling Fr. Een vroege **Bladkoning** *P. inornatus* werd op 14 september eveneens in de Kennemerduinen gevangen. Daarna volgden nog c 40 waarnemingen tussen 23 september en 27 oktober. Een **Humes' Bladkoning** *P. humei* zat van 12 tot 14 oktober bij De Cocksdorp. **Raddes Boszangers** *P. schwarzi* waren er op 10 oktober op Terschelling en op 12 oktober in Meijndel (vangst). Op het Kornwerderzand werd op 14 oktober een **Bergfluit** *P. bonelli* gemeld. Tussen 21 september en 16 oktober werden een 10-tal **Kleine Vliegenvangers** *Ficedula parva* gezien. Er waren meldingen van **Taigaboombkruipers** *Certhia familiaris* op 6, 9 en 22 oktober (vangst) op Schiermonnikoog, op 27 oktober bij Roggebotsluis Fl en op 29 oktober op Texel. Na een doortrekkieje rond 20 september is er nog een late **Buidelmees** *Remiz pendulinus* op 5 oktober bij Deventer O. **Grauwe Klauwieren** *Lanius collurio* worden nog gemeld op Schiermonnikoog op 11 september en op Texel op 27 september. Tussen 27 september en 2 oktober trok de hoofdmacht van een invasie **Notekrakers** *Nucifraga caryocatactes* Nederland binnen (c 60 meldingen). Hierna werden nog sporadisch pleisterende exemplaren gemeld. Er waren meldingen van **Roze Spreeuwen** *Sturnus roseus* op 15 september in IJmuiden, op 16 oktober in Rockanje Zh en op 21 oktober in Leeuwarden Fr. De derde en vierde **Roodoogvireo** *Vireo olivaceus* voor Nederland eind september op Vlieland Fr maakt het rijtje leuke ringvangsten voor deze rubriek af. Een serieuze claim van een **Witkopgors** *Emberiza leucocephalos* was er op 15 oktober op Texel. Tot eind september werden nog 20 **Ortolanen** *E. hortulana* gezien en een laat exemplaar werd gevangen op 25 oktober bij Castricum. Een **Bosgors** *E. rustica* werd geclaimd in Vlissingen op 16 oktober. Vanaf eind september werden niet minder dan 12 **Dwerggorzen** *E. pusilla* gemeld.

Eugène van der Burg, Vlietstroom 147, 2401 VD Alphen aan den Rijn, Nederland
 Ruud M van Dongen, Albertusstraat 4, 5261 AD Vught, Nederland
 Peter W W de Rouw, Warande 23, 3705 ZB Zeist, Nederland

BIRDS AT THEIR BEST

BIRDWATCH is Britain's leading new quality magazine about birds and birding. In A4 format with superb black-and-white and colour photographs and illustrations, **BIRDWATCH** has something to suit every interest.

Each issue is full of news and features on conservation, migration, identification, birdwatching in Britain and abroad, rare and endangered species and bird photography.

BIRDWATCH is written by experts like the RSPB's Richard Porter, Peter Clement of the BB rarities committee, Dr Leo Batten of English Nature and overseas specialist Steve Whitehouse, along with photographers such as Steve Young and David Hosking and artist John Busby.

Why pay more for less? At just £10.75 for six issues* **BIRDWATCH is unbeatable value for money. Take out a subscription today and get the best out of birding.**

***DIRECT SUBSCRIPTION IS THE ONLY WAY YOU CAN OBTAIN A COPY
Issue 1 out in January 1992***

BIRDWATCH

*Offer expires 13.12.91 Published by Solo Publishing Ltd, P O Box 1786, London E17 7JG (Tel: 081-503 7828)

Annual subscriptions

(six copies per year)

Standard rate

- Individuals (UK/Eire) £12.90
Organisations (UK/Eire) £18.00
Europe and surface mail £19.20
Air mail (outside Europe) £44.90

SPECIAL OFFER*

- £10.75**
 £15.00
 £16.00
 £37.40

*Offer expires 13 December 1991

I enclose a cheque/postal order/banker's draft for
£ _____ payable to Solo Publishing Ltd

Name _____

Address _____

Post code _____

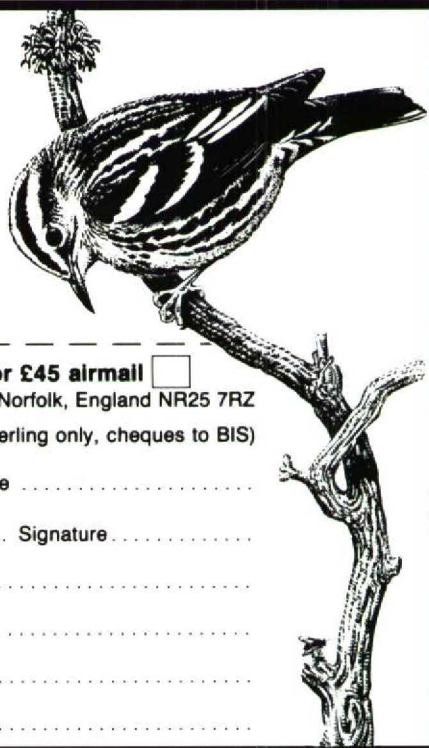
Reference no. _____ A1 (for office use only)

RETURN TODAY to: Subscription Department, BIRDWATCH, P O Box 1786, London E17 7JG

For all that's best in birding

BIRDING WORLD

Identification papers. Photo essays. Conservation news.
Birdwatching holidays. All the latest sightings. Rarity reports.

ANNUAL SUBSCRIPTION (12 ISSUES): £26 , or £45 airmail

To: BIS, Stonerunner, Coast Road, Cley next the Sea, Holt, Norfolk, England NR25 7RZ

Giro (account no. 2102102), or Bank cheque (£ sterling only, cheques to BIS)

Credit card. Type ..... Expiry Date .....

Card No. .... Signature .....

Name .....

Address .....

.....

.....

.....

AANBIEDING

Kowa TSN-1 45' + 20-60x zoom, f 1295,-

Kowa TSN-3 45' + 20-60x zoom, f 1995,-

Kowa TS 601 45' + 20-60x zoom, f 825,-

Nieuw van Kowa!!!

Lupinus 8x42 BGA Rubber met tas, f 695,-

Lupinus 10x42 BGA Rubber met tas, f 795,-

Optolyth

Toering 10x40 BGA Rubber met tas, f 1175,-

Toering 7x42 BGA Rubber met tas, f 1195,-

Prijzen incl. BTW

architectura+natura

international booksellers

Lielegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-6 23 61 86 - Holland

- A guide to the birds of Thailand
Boonsong Lekagul & Philip D Round
illustrated by Mongkol Wongkalasin & Kamol Komolphalin
f 108,00
- A field guide to the rare birds of Britain and Europe
Per Alström & Peter Colston
illustrated by Ian Lewington
f 62.80
- The Cambridge encyclopedia of ornithology
Michael Brooke & Tim Birkhead (editors)
f 97,55

SWIFT, Objectief het verst.

SWIFT

Niet alleen professionals kiezen voor kijkers van Swift. Maar ook mensen die oog hebben voor kwaliteit tegen een scherpe prijs. Swift staat voor Amerikaans-Japanse toptechniek en een perfecte optiek. De bouw is zeer solide. Vandaar de unieke garantie. Vandaar ook aanbevolen door Vogelbescherming (de Cameo en Audubon). Dat zegt heel wat. Neem eens een kijkje. Dan ziet u 't meteen.

Importeur Benelux:
Technolyt BV Wormerveer Tel. 075-282204

de
Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

voor o.a. trekking, fietsen, alpinisme,
kanoën, verre reizen en natuurstudie

ook gespecialiseerd in
vogelboeken en
plantengidsen

de
Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

Betgkerkplein 5, 7411 EN Deventer
telefoon
05700-15077

DUTCH BIRDING

Tweemaandelijks tijdschrift voor elke
fervente vogelaar!

Schrijf voor informatie naar:
**Dutch Birding, Postbus 75611,
1070 AP Amsterdam**

Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift (Journal of the Danish Ornithological Society)

DOFT is the only scientific ornithological journal in Denmark. We publish papers on ornithological research especially in Denmark and Greenland. At least two issues of at least 80 papers each are published annually. Several papers are in English, and all papers include English summaries.

Europe (outside Scandinavia), surface mail
D.kr. 80.00 (approx, £5)

Overseas air mail
D.kr. 100.00 (approx. \$ 10)

Payment should be made on giro account no 7 00 08 39 to Dansk Ornithologisk Forening, Vesterbrogade 140, DK-1620 Copenhagen V, Denmark.

het Vogeljaar

Het tijdschrift 'Het Vogeljaar' verschijnt zes maal per jaar en houdt haar lezers reeds 36 jaar op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van vogelstudie en vogelbescherming.

'Het Vogeljaar' wordt als het meest informatieve vogeltijdschrift in de Benelux beschouwd.

Omdat het geen commercieel blad is kan de abonnementsprijs uiterst laag gehouden worden.

Door overmaking van f 22,50 op postbanknummer 964 472 ten name van penningmeester 'Het Vogeljaar', Laan van Altena 30, 2613 AJ Delft, onder vermelding 'nieuw abonnee' ontvangt u als welkomstgeschenk onze nieuwe veertien-daagse Vogelkalender, waarvan u na gebruik een vogelboekje overhoudt.

DIE VOGELWELT

Ornithological Scientific Journal

Papers on population ecology, dispersion, biology of reproduction and feeding, faunistics, distribution, ringing and other items of field ornithology, bird preservation; also observation reports, ecological news, bookreviews, photos.

Highly qualified and recognized experts in their field make up our editorial board. German language articles summarized in English.

Indispensable for serious researchers and ecologists.

Six issues p.a. Subscr. DM 45,- plus postage. Students entitled to 20% rebate on proof of college enrolment.

Enquiries to:

Duncker & Humblot, Publishers
Post Box 410329, D-1000 Berlin 41

Jaarlijks onderbreken duizenden vogels hun trek om in het voedselrijke waddengebied hun veren te verwisselen. Rustverstoring in die 'kleedkamer' betekent verstoring in het ruiproces. Hierdoor verliest de vogel z'n weerstand en wordt een gewillig slachtoffer van kou en infecties.

De Waddenvereniging doet alles om rustverstoring tijdens die kwetsbare perioden te voorkomen en houdt daarom het waddengebied nauwlettend in het oog. Wij signaleren elke verandering, zoeken de oorzaken en komen in actie wanneer dat nodig is.

Met uw hulp kunnen we ons werk voortzetten. En krijgen miljoenen planten en dieren de kans om te overleven.

Mijn bijdrage aan die kleedkamer is tenminste f 27,50.*
Noteer mij als lid van de Vereniging tot Behoud van de Waddenzee.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode|plaats: _____

Giro|bank: _____

*Voor studenten en 65+ bedraagt het lidmaatschap f 17,50

Landelijke Vereniging
tot Behoud van de Waddenzee.
Het Waddenhuis,
Antwoordnummer 90,
8800 XT Harlingen.

DOE OOK WAT VOOR HET WAD!

Dutch Birding

Postal address Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands

Fax address Dutch Birding, c/o IVN (Paul Böhre), Amsterdam, Netherlands, +31-206266091

Editorial secretariat Gerald Oreel (+31-206730710)

Editors Arnoud van den Berg, Tom van der Have, Graham Holloway, André van Loon, Gerald Oreel, Frank Rozendaal and Hans Schekkerman

Photographic editor René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Netherlands (+31-104508879)

Production and lay-out André van Loon (+31-206997585) and René van Rossum

Advertising Roy de Haas (+31-324062819)

Editorial assistants Klaas Eigenhuis, Ted Hoogendoorn, Edward van IJzendoorn, Karel Mauer and Hans van der Meulen

Subscriptions 1991: NLG 45 (Netherlands) or BEF 900 (Belgium) annually; NLG 50 (other countries inside Europe) and NLG 55 (countries outside Europe). Giro account (Netherlands) 41 48 343; giro account (Belgium) 000 1592468 19; bank account 54 93 32 065 of Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Accounts are in name of Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands. Payment may also be made by Access, Eurocard, MasterCard or Visa credit card. Please indicate account number and expiry date and append signature. Note: This method of payment is not applicable to subscribers resident in the Netherlands and Belgium.

For subscriptions, information and changes of address, please write to: Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands.

Dutch Birding is a bimonthly journal with issues in February, April, June, August, October and December. It publishes articles and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Netherlands and Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region.

Manuscripts should be typewritten with double line-spacing and wide margins on both sides.

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editorial secretariat.

Dutch Birding Association

Address Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands

Dutch Birding Association is sponsored by Nuts Ziektekostenverzekering NV

Board Paul Knolle (president), Enno Ebels (secretary), Arnold Veen (treasurer), Paul Böhre (public relations), Arnoud van den Berg, Roy de Haas, Peter Meijer, Gerald Oreel and Frank Rozendaal

Board assistants Eugène van der Burg, Ron van den Enden, Leo Heemskerk, Ferry Ossendorp, Wim van der Schot, Kees Tiemstra, Diewuëke van der Veen and Peter van der Wolf

Travel-reports service Dirk de Moes, Postbus 94, 3956 ZS Leersum, Netherlands (+31-343457501)

Dutch Rarities Committee

Address CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Netherlands

Members Arnoud van den Berg (chairman), Pieter Bison (secretary +31-206715783), Rolf de By (archivist), Klaas Eigenhuis, Cock Reijnders, Kees Roselaar, Hans Schekkerman and Gerard Steinhaus

© 1991 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by Albédon/Klop BV, Postbus 3211, 2220 CE Katwijk, Netherlands

Dutch Birding

Jaargang 13 nummer 6 december 1991 *Volume 13 number 6 December 1991*

Artikelen

- 197 Steppe Buzzard morphs at migration and their separation from Long-legged Buzzard *Hadoram Shirihai & Dick Forsman*

Brieven

- 209 Citroenkwikstaart te Harchies in april 1987 *Dutch Birding*
209 Yellow-legged Gulls in Poland *Klaas J Eigenhuis*

Mystery photographs

- 210 Mystery photograph 43: Whitethroat *Arnoud B van den Berg*

Birds in the USSR

- 213 Birds of Russian forests *Algirdas J Knystautas*

ICBP-news

- 217 Tragopans in trouble *Georgina Green*

Recensies

- 218 *Bird songs of Israel and the Middle East* door K Mild *André J van Loon*
218 *Birds and forestry* by M Avery & R Leslie *Graham J Holloway*
218 *Bird-parasite interactions: ecology, evolution, and behaviour* by J E Loye & M Zuk (editors) *Rob de Boer*

BSP-niet-broedvogels

- 219 Introductie

DBA-nieuws

- 221 Betaling abonnementsgeld 1992; DBA-vogeldag op zaterdag 22 februari 1992 te Utrecht; Eerste 'Euro Bird Week' op Texel in oktober 1991; First Euro Bird Week on Texel in October 1991

Aankondigingen & verzoeken

- 222 European Migrant Birds in Africa; Forktail/Leica Award results; Peter Grant Memorial Award; Vogeljaar Vogelkalender 1992; World conference on birds of prey and owls

Recent WP reports

- 224 Recent WP reports: July and August 1991 *Gerald J Oreeel*

Recente meldingen

- 226 Recent meldingen: september en oktober 1991 *Eugène van der Burg, Ruud M van Dongen & Peter W W de Rouw*